

la humanitat

Any II : Núm. 163
Barcelona, 19 de maig de 1932

Redacció i Administració, Pelayo, 56 segon :-: Telèfons 16407 i 16408
Impremta: Muntaner, 49 :-: Telèfon 31518

Fundador: LLUIS COMPANYS

L'Estatut de Catalunya al Parlament de la República

UNA SUPOSICIO

L'Estatut que s'aprovarà no serà el nostre Estatut?

El corresponent parlamentari d'"El Dia Gráfico" a Madrid, diu en la seva darrera correspondència:

"Todo el interés, aparte los discursos de los señores Lerroux y Alba, de que ya hemos hecho anuncio y comentario en una crónica anterior, está cifrado en la intervención personal del Jefe del Gobierno. Ya que no hubo declaración previa, como parecía natural, se asegura que la habrá al término del debate de totalidad, antes de entrar en la minuciosidad del articulado. Y en esa declaración, dejará el señor Azaña perfectamente definido su pensamiento, y la situación del Gobierno ante el problema. Se hacen muchos vaticinios y augurios alrededor de esta intervención, como es uso corriente en las costumbres parlamentarias. Se dice que el señor Azaña ha decidido ya, en sus conversaciones con los representantes catalanes, aquellos servicios y facultades que el Gobierno considera deben otorgarse a la región autónoma y cuáles deben quedar como función privativa del Estado. Y se añade más: lo que el señor Azaña tiene el compromiso de conceder íntegramente a Cataluña, es la Enseñanza. En lo demás no se hace hincapié ni por uno ni por el otro lado. La enseñanza, sí. La consideran fundamental los catalanes y el Gobierno tiene fijado su criterio favorable a la otorgación.

Lo que no parece tener duda es que el Estatuto que se apruebe y que será íntegramente aceptado por Cataluña, no será ni el que aprobaron los Ayuntamientos catalanes y fué solemnemente entregado a las Cortes, ni el dictamen que, sobre aquel texto, ha elaborado la Comisión parlamentaria que preside el señor Bello, ni el voto particular que en nombre de la minoría catalana, suscriben sus representantes en aquella comisión señores Lluhi y Xirau. Será algo que tenga de todos esos textos y que resuma las posiciones diversas de la Cámara. No tendría nada de particular que el definitivo código sancionado por las Cortes se pareciera más que a nada a lo que pudiera deducirse de las manifestaciones que ha de hacer en su próxima y esperada intervención don Alejandro Lerroux. Ya ha dicho que hablará desde la zona templada. Y eso será lo que se apruebe seguramente. Un texto intermedio y templado que dé satisfacción a las aspiraciones de todos, con la fórmula conllevadora del señor Ortega y Gasset."

UN COP FALLACIOS

Només les Corts Constituents poden modificar l'Estatut

Diu en una correspondència parlamentària que publica "La Veu de Catalunya":

"Les descobertes del senyor Sánchez Roman, sostingudes per observacions semblants que s'havien fet a la premsa d'extrema dreta, havien fet trontollar la fe d'alguns addictees, i calia parlar ràpidament el cop fallaciós. El senyor Sánchez Roman havia llegit: "Este Estatuto no podrá ser modificado por iniciativa de las Cortes." Però l'article diu: "Este Estatuto no podrá ser modificado por iniciativa de las Cortes ni por la del Parlamento Catalán sino mediante el mismo procedimiento seguido para su aprobación, etc." La cosa és ben distinta, i l'efecte palesament forçat.

La realitat és, com observa el senyor Bello, que hi ha, per a la revisió, la possibilitat de la iniciativa de les Corts, com hi ha la possibilitat de la iniciativa de la Generalitat i del Parlament català. Però s'han de seguir els mateixos tràmits que es seguiran per a l'aprovació. Així, si la iniciativa de la reforma partís del Parlament català i les Corts espanyoles la refusessin, no hi hauria reforma; i tampoc no n'hi hauria si la iniciessin les Corts espanyoles i no l'admetessin ni els Ajuntaments catalans, ni el nostre Parlament, ni el referèndum popular. No hi pot haver modificació de l'Estatut, si no hi ha modificació de la Constitució. Més clar: només unes Corts Constituents poden modificar l'Estatut."

UN DUBTE

Parlarà o no parlarà Jimènez Asua?

Madrid. — Encara que havien circulat rumors que la minoria socialista s'abstindria d'exposar el criteri al debat de la totalitat de l'Estatut de Catalunya, fins ara no s'ha tractat de la

qüestió al si del grup parlamentari i segons s'anava fent el senyor Jimènez Asua, la situació no ha variat des que se l'encomana a ell portar la veu dels socialistes.

"QUAN A UNA CRISI POLITICA SE SOBREPOSA UNA ALTRA D'ECONOMICA, LA SOLUCIO ES SEMPRE AQUEIXA: RUPTURA ENTRE LA COLONIA I LA METROPOLI."

"NACIO QUE PRETENGUI EXPLOTAR A LES SEVES PROVINCIAS D'ULTRAMAR, ESTA IRREMISSEBLEMENT CONDEMNADA A PERDRE-LES I SI AQUESTA NACIO TE LES CONDICIONS DE TENACITAT, D'ORGULL I MANCA DE FLEXIBILITAT POLITICA D'ESPANYA, A PERDRE-LES DESPRES DE CRUENTA I COSTOSISSIMA GUERRA."

EL RESUMEN — 6 MARÇ 1891
GONÇAL DE REPARAZ

FERRAN DE LOS RIOS

ministre d'Instrucció pública, que, en un rescent miting ha condemnat als que fan campanya contra l'Estatut

HORA DE RECTIFICACIONS

A la recerca de la llibertat

Rovira i Virgili, a La Publicitat, publica un article del qual copiem els paràgrafs finals. Diuen així:

"Alguna cosa hi ha, és veritat, en la història dels dos pobles que convé rectificar, cadascú per la part que li toca. Convé que Catalunya rectifiqui la modestia provincial i que Castella rectifiqui l'orgull imperial.

En aquest moment històric, uns i altres podem fer la rectificació. Si bon destí truca ara, simultàniament, a la porta de Catalunya i a la porta de Castella. Ara no anem, ni els catalans ni els castellans, a la recerca de cap rei. Anem a la recerca de la llibertat, la gran llibertat fecunda. Hem d'estrancar el raig trágic de les dues històries. Els reis són jora, els reis són lluny. Els catalans no tenim reis propis, ni volem reis dels altres. Podrem alçar, per als reis antics, pan-teons de record; no alçarem trons a reis nous. Volem la República. Estimem la llibertat. I el comú amor a la República i a la llibertat no pot ésser i ha d'ésser el fonament d'una millor convivència dels pobles peninsulars."

Les esmenes dels agraris

Com s'han repartit la feina per combatre l'Estatut

Madrid. — S'ha reunit en una de les seccions del Congrés la minoria agrària per tal d'estudiar l'Estatut de Catalunya.

S'ha acordat repartir entre els diversos membres de la minoria l'estudi de les esmenes i les intervencions. El repartiment s'ha fet així:

Títol primer, els senyors Calderón i Martín; títol segon, el senyor Alonso de Armiño; títol tercer, el senyor Gómez Rogi; títol quart, els senyors Calderón i Martín; títol cinquè, el senyor Gil Robles; títol sisè, els senyors Cid i Molina; títol setè, el senyor Alonso de Armiño; títol vuitè, els senyors Madariaga i Ortiz Solórzano; títol novè, el senyor Gil Robles.

També s'han examinat tres esmenes al dictamen presentades pel senyor Calderón i una altra del senyor Gil Robles, en el sentit que no s'apliqui l'Estatut de Catalunya mentre no estigui constituït el Tribunal de garanties constitucionals.

El senyor Gil Robles ha manifestat que el dissabte parlarà a Huet; el diumenge, a València; el dia 24, a Barcelona; el 25, a Astorga; el 27, a Riaño; el 29, a Salamanca; i el dia 5 de juny, a Zamora.

1930-1932

El que els intel·lectuals castellans, que avui ocupen llocs polítics, digueren del problema català en març de 1930

El nostre col·lega "L'Opinió", en un article titulat "Paraules d'ahir", diu el que a continuació copiem:

"Fernando de los Rios, avui ministre d'Instrucció, un dels homes que sembla que ha fallat, havia dit el 23 de març de 1930 als postres del sopar, del Ritz: "Varios siglos lleva España de camino equivocado y angosto, sometidos a un vasallaje de unidad, cuando somos de una heterogeneidad tan manifiesta. Con este unitarismo se ha logrado que las regiones rehuyan su propia responsabilidad y su consecuencia. Todo ello debido al tono cesaro-papal que informa las instituciones básicas españolas, que es imprescindible transformar."

Jiménez Asúa, avui amic nostre, però no pas dels efusius, havia dit el 24 de març de 1930 a l'Ateneu Barcelonès:

"El problema catalán, que es en suma, un problema de libertad, ha sido más bien problema de incomprensión que no existirá cuando todos hayamos comprendido lo que tenemos de distintos."

El problema catalán va a desaparèixer, per comprensió, entre castellans i catalanes. Però fer que desaparegui no serà obra de los viejos ni de los que estamos en la madurez, sino de la juventud."

José Ortega i Gasset havia dit, el 23 de març de 1930, al Ritz:

"Nuestra historia futura debe partir de un nivel de comprensión. La unión debe llevarnos a las reformas radicales que urgen. Pero es esencial el disconto, el diálogo. Urge, por tanto, dejar libres a todas las lenguas para entenderse."

Los gobiernos no deben ser como han venido siendo, un sistema de represiones de todo lo que es enérgico y áspero. Por eso se atacó a Cataluña sin tener en cuenta que su aspereza es el fruto de su vitalidad."

El Gobierno, en nuestro país, no ha cultivado sino el famoso arte de prescindir. Prescindir del problema catalán. Pero hoy, salvando la mayor distancia de España — la que hay entre Castilla y Cataluña — emerge una voluntad de aprovechar todas las energías peninsulares."

No tots els homes d'aquells dies del març de 1930, ens han fallat. Heu-vos ací uns mots que avui, encara, són sostinguts pels que els promuncien.

Llegiu què va dir Américo Castro, en el seu discurs contestant el de salutació de l'alcaldia — que ho era el comte de Güell:

"Se trata de conocernos, ya que es preciso conocerse para convivir, y nosotros tenemos que convivir con vosotros, saliendo un poco de nosotros mismos."

En tanto el resto de España no comprenda los problemas de Cataluña, España estará trunca, expuesta a todas las desdichas."

La libertad es indispensable para que España se dé el régimen que debe tener, y sin ella no puede haber convivencia ni armonía nacional."

Después de este abrazo, nuestros deberes desde mañana, serán mucho más severos y mucho más rigurosos."

Heu-vos ací ara el que deia Claudio Sánchez Albornoz a la Diputació, contestant el discurs de salutació del seu President — que ho era el senyor Maluquer i Viladot:

"Si han llegado momentos de tragedia en vuestro pleito, se debe a vuestra intransigencia, por no haber sabido siempre amar, y a nuestra intolerancia por haber querido amordazar sin comprender. La intolerancia ha sido siempre fatal a España. Ella ahogó el juvenil florecer de España y trajo las guerras civiles y creó los conflictos regionales. Hemos de saber vencer esta intransigencia y hacer que triunfe la tolerancia. Esta la predicaremos en tierra castellana. Predicad también en Cataluña. Sólo así, conseguiremos nuestros anhelos mutuos. Tolerancia y libertad han de ser nuestro objetivo. Reconocemos el derecho que tenéis a hablar vuestra lengua y a daros el gobierno que os plazca. Quiero decirlo alto. Aspiramos a una España grande, unidos todos por nuestra libre voluntad."

Senyor Presidente, decidlo a Cataluña. Si no obramos con tolerancia y transigencia, sobrevendrá el choque y de esto sufriremos todos."

En el mateix acte, Juan Moneva Puyol deia, després de Sánchez Albornoz:

"Yo encarezco a los castellanos la necesidad de desvanecer las preven-ciones que el vulgo siente contra Cataluña que encarna el genio mediterráneo."

I encara, el 25 de març, Alvaro de Albornoz, avui ministre de Justicia, deia, en una conferència al Centre republicà de la Portaferrissa:

"Republicanos de Cataluña, yo os digo que con vosotros están los de toda España para salvar la libertad de Cataluña y la de todo el país."

Aquestes dies de discussió de l'Estatut al Parlament de la República, és interessant tenir present aquestes paraules d'uns i altres."

Setmana decisiva

El senyor Maura vol que parli el senyor Lerroux

Madrid. — Els periodistes han interrogat M. Maura demanant-li la seva opinió sobre el moment actual. Ha dit que el dijous i el divendres seran dos dies decisius i espera que no acabarà el debat de la totalitat

"LA VERTADERA CONSTITUCIO D'UN PAIS, L'SIDEIX, SOLAMENT EN ELS FACTORS AUTENTICS DE PODER QUE EN ELL REGEIXEN; I LES CONSTITUCIONS ESCRITES NO TENEN VALOR, NI SON DURADERES, MES QUE QUAN INTERPRETEN FIDELMENT I SABEN DONAR EXPRESSIO ADEQUADA, ALS FACTORS DE PODER IMPERANTS EN LA REALITAT SOCIAL."

"QUE ES UNA CONSTITUCIO", 1930
LASSALLE

el cinema

DUES PRESENTACIONS DELS ARTISTES ASSOCIATS

Mentre Douglas Fairbanks es troba en persona a les illes dels mars del Sud, amb la seva troupe d'artistes cinematogràfics, de la qual forma part la formosa barcelonina Maria Alba, rodant un film d'aventures i viatges, els

Demà, divendres,

Grandios aconeteixement

al

Tivoli

Estrena

del més gran i millor programa que han conegut els segles

HIMATSCHAL
(EL TROMO DE LOS DIOS)

Una selecció ART-FILM

La Calle

Film de KING VIDOR

basada en la famosa obra de ELMER L. RICE

Producció SAMUEL GOLDWYN

Distribuida per

"ELS ARTISTES ASSOCIATS".

seus admiradors podran veure'l des d'avui a la pantalla del Fèmina i al costat de l'encisadora Bebé Daniels, en la producció dels Artistes Associats "Para alcanzar la luna", comèdia humorística i sentimental de gran dinamisme, que es desenrotlla en un ambient de luxe i modernitat, els protagonistes de la qual són Larry Day, un "as" de la Borsa novaiorquina, un llop de

Wall Street, que no tenia temps d'ocupar-se de les dones, i Vivian Benton, intrèpida aviadora, noia de la bona societat nord-americana, que amansaix el llop, convertint-lo en xai, el qual dona lloc per la lluita que entre ambdós s'entaula a diversos incidents i peripècies a propòsit per a provocar la riulla de l'espectador. A llur costat apareixen Jack Molhall, Edward Everett Torton, Claud Allister, June Mac Cloy, Walter Walker i Helen Jerome Edy.

Des de demà, divendres, i al teatre Tivoli, serà presentat en sessió ordinària un altre film dels Artistes Associats, produït per Samuel Goldwyn, productor independent, que és membre, però, d'aquesta Companyia, "El carrer", adaptació de la llorjada obra teatral de l'eminent escriptor ianqui Elmer Rice, l'acció de la qual s'escola entre l'auba i el capvespre del mateix dia i l'escenari de la qual es limita a una casa dels barris populars de Nova York (com a l'obra presentada al Romea amb el mateix títol) a l'illa de cases en què l'edifici està situat. El gran èxit que obtingué arreu en el teatre (a Nova York estigué dos anys en programa) pel seu remarcable interès dramàtic i la humanitat de què està amada, ha estat superat en el cinema gràcies a la meravellosa tasca de King Vidor, el gran animador, que ha sabut treure el més gran partit de la mobilitat de la "camera", i a l'admirable caracterització dels personatges descrits per Elmer Rice i trets de la vida mateixa, els quals encarnen en el llenç blanc Sylvia Sidney, William Collier, Jr., i Estelle Taylor, artistes del cinema prou coneguts; Beulah Bondi (la xafardera senyora Jones), Tom Manning (el marit de l'anterior), John Mac Qualen (el senyor Olsen), Anna Konstant (Shirley Kaplan, germana de Sam, el jove jueu personificat per William Collier), George Humbert (l'italià Filippo Fiorentino), Eleanor Wesselschoeff (Greta Morentino), Matt Mac Hugh (Vincent Jones), Conway Washburne (el senyor Buchanan). Completen el repartiment David Landau, Greta Gransfeldt, Allan Fox i el nen Lambert Rogers.

"El carrer" fou ja presentat en la darrera sessió de "Studio - Cines" i rebé una excel·lent acollida per part del públic, que aplaudí en acabar la projecció.

WILL ROGERS A DIETA

Will Rogers, el cèlebre humorista americà, i protagonista de "El embajador sin cartera" és un dels molts que han tingut que sotmetres a les severes restriccions dels estudis i posar-se a dieta.

Les patates i els pastels li estan prohibits, i el seu menjar consisteix únicament en plats d'ensiam i espinacs. Will té que perdre una barba pel menys abans de començar la seva nova pel·lícula "Dow to Earth" que segons diu ell és la més gran astracanada que s'ha concebut fins a la data.

Durant la seva recent visita a la Conferència de Ginebra, a la Societat de Nacions i als camps de lluita de la Xina, Will fou tan afortunat per tot arreu, i es donà tants banquetes, que de tornada a Amèrica fou posat a dieta de seguida per ordre dels estudis.

"Per ço vist, els homes primers semblen més distingits" — digué un dia amb tristesa tot contemplant un plat dels seus pastels predilectes —, "i si no em poso a dieta, Warner Baxter em prendrà totes les meves admiradores femenines!"

A la pel·lícula "El embajador sin cartera" Will fa el paper d'un ambaixador americà enviat a Silvània, un reïnat imaginari el passat temps predilec-

Demà DIVENDRES ESTRENA al

Saló Catalunya

Una humorada que no pot ni somniarse

A Madrid es a la NOVENA SETMANA

d'èxit i segueix al cartell

te del qual consisteix en fer pel menys una revolució per setmana. Will arriba en mig d'una d'aquestes revolucions, i arma una altra entre els cortesans per les seves avançades idees d'etiqueta palatina.

Will està més graciós que mai en aquesta fina i divertida comèdia, en la qual demostra una vegada més que és un gran actor a la vegada que un gran humorista, i als seu costat es des-

Hi ha un responsable que cal trobar i castigar

Un diari d'aquest matí denuncia un fet vergonyós que no pot quedar dins la impunitat. Heu-vos ací el que diu el nostre col·lega:

"En una màquina instal·lada en la estació del ferrocarril de Sarrià a la plaça de Catalunya per deu cèntims donen sorpreses com aquesta: una bandereta monàrquica amb aquesta llegenda: "Viva España!". I amb una altra moneda de deu cèntims s'obté una altra bandereta republicana amb la següent inscripció: "Esto no es nada. ¡Bah!".

Esperem que el governador civil, quan lleixi aquestes línies, donarà compte del fet al ministre de la Governació i serà embarcat cap a Bata el monàrquic que és riú de la República amb tant de cinisme i poca vergonya."

Estem absolutament d'acord amb el contingut d'aquesta denúncia, i esperem que el senyor Moles, prendrà les mesures necessàries, per tal d'acabar amb aquesta vergonyosa impunitat que ja tolem prou i massa.

taquen les boniques actrius Greta Nissen i Marguerite Churchill, amb una interpretació molt encertada. També es distingeix notablement en el seu paper de jove rei el prodigiós nen Tad Alexander.

"El embajador sin cartera" és una producció Fox dirigida per Sam Taylor.

Llegiu cada dia L'OPINIÓ

ESPECTACLES PÚBLICS

TEATRE CATALA ROMEA

Companyia VILA - DAVI
Telèfon 19691

Avui, nit a un quart d'onze:

La comèdia alegre en tres actes, de FRANCESC PRESAS,

ANGELICA GRELOT, estrella de moda

L'OBRA QUE ACABA EL MAL HUMOR - 525 RIALLADES - EXIT SENSE PRECEDENTS

A RIURE, A RIURE, A RIURE

Demà, tarda, Doble extraordinari: L'hostal de la Glòria i La morena de Coll-blanc. Localitats des de UNA PESSETA

Diumenge, sessió infantil: LA CAPUTXETA VERMELLA i LA RATETA QUE ESCOMBRAVA L'ESCALETA. A tres quarts de sis i nit: ANGELICA GRELOT, "ESTRELLA DE MODA"

TEATRE VICTORIA

GRAN COMPANYIA DE REVISTES

Avui, dijous, nit a les deu:

1. L'entremés

LOLITO Y POCHOLA

2. 58 representació de l'únic i indiscutible èxit de la màxima actualitat a Barcelona

EL HUEVO DE COLON

creació de P. Huerta, T. Silva, Ramírez, Gometes, Acuaviva, Pradas i les 35 formoses segones típies

Demà, divendres, tarda, no hi ha funció per tal de donar lloc als assaigs generals del vodevil amb regalims de revista sonora, de Gue- rrau de Cea i mestre Quirós, LOS PANTALONES DE CLODIMIRO

Nit i totes les nits, el grandios èxit de l'any,

EL HUEVO DE COLON

Dissabte, tarda, grandios vermut popular: MECASO CON LA MAR i estrena del vodevil LOS PANTALONES DE CLODIMIRO

GRAN TEATRE ESPANYOL

Avui, nit a tres quarts de deu: L'obra del dia. El vodevil sonor,

LA REINA HA RELISCAT

Demà, tarda popular: AL REI LI HAN TALLAT LES ALES. Nit i cada nit: LA REINA HA RELISCAT

TEATRE COMIC

PALAU DE LA REVISTA
Gran Companyia mexicana de revistes típiques

LUPE RIVAS CACHO

Avui, nit a un quart d'onze:

1.er Obertura, AIRES MEXICANS

2.on La revista en set quadros,

BAJO EL CIELO AZTECA

3.er Gran èxit de la grandiosa Revista d'espectacle mexicà, en onze quadros i un pròleg,

LA TIERRA DE LUPE

4.t ESTRENA, ESTRENA, ESTRENA de la Revista frívola-batlànica, en onze quadros,

A TRAVES DE AMERICA

per Lupe Rivas Cacho, Pompin Iglesias, Lluïseta Rives Cacho i tota la Companyia - Rumbes cubanes - Matxixes brasileres - Balls exòtics - Cançons picaresques - Motius argentins - foxtrots - Decorats i toilettes expofesses

Es despatxa a la guixeta i centres de localitats

TEATRE BARCELONA

Companyia de Comèdia del Teatre Maria Isabel, de Madrid

Avui, nit a un quart d'onze:

ESTRENA de la comèdia en tres actes, de Nicolau Jordan de Urries,

Un señor

El divertit entremés LOLA, LOLITA, LOLILLA Y LOLO

Demà divendres, tarda, UN SEÑOR i Lola, Lolita, Lolilla i Lolo. Nit, segona d'abonament a divendres

blancs: LA FUGA DE BACH

Aviat, Estrena a Espanya de la jo- guina còmica, de P. Muñoz Seca, EQUILIBRIOS

Teatre NOVETATS

Gran Companyia LLUIS CALVO

Avui, nit a tres quarts de deu:

"Tertúlia Barcelonina"

Per tal de donar un repòs als interpres de LUISA FERNANDA, es posarà en escena el programa següent:

LA ROSA DEL AZAFRAN

per Alba, Vila i Avellí, i

LA DOLOROSA

per l'aplaudit tenor Joan Ribba

Demà, tarda popular: La rosa del azafran i La dolorosa

Es despatxa a comptaduria.

Teatre POLIORAMA

Avui, nit, a un quart d'onze:

GRAN PROGRAMA DE VARIETATS

Primera part:

SIMFONIA

LES MILLET

THE CRONWALS

LOS ORFEOS

FINA AND LEWIS WINE

ELOISA ALBENIZ

MATILDE SANTACRUZ

Segona part:

SIMFONIA

GOMPER

TROPE BURLAKOF

ADELINA DURAN

LLUISETA ESTESO

la més famosa estrella de varietats

Demà, tarda i nit, dos grans pro- grammes de varietats. Benefici d'ADELINA DURAN

COLISEUM

Avui, nit a les deu:

REVISTA PARAMOUNT - DI- BUIXOS i

EL HOMBRE QUE ASESINO

per Roseta Moreno i Ricard Puga

CINE PARIS

Avda. Pta. Angel, 11-13. Tel. 14544

Avui, nit a tres quarts de deu:

EXTRAORDINARI PROGRAMA

REVISTA PARAMOUNT (en es- panyol - Gary Cooper en el seu gran triomf)

CARAVANAS BELICAS

amb Lily Damita

El sensacional superfilm "Ufa":

DILEMA

per Annabella

Preus: PREFERENCIA, 1'50 ptes.

ESPECIAL, 0'80 ptes.

Demà, divendres: Charles Chasse en SENORITA CHICAGO. - Joan Crawford en PAGADA

Es despatxa a la guixeta per a la sessió numerada del diumenge, tarda a les sis

FANTASIO

Avui, nit a les deu:

REVISTA "PARAMOUNT" - DI- BUIXOS - ATRACCIO SONORA

i GRAN EXIT del meravellos film espectacular:

KISMET

BROADWAY CINEMA

Unió, 7 -- Telèfon 19944

ANNY, XOFER, per Anny Ondra

HOMBRES Y DIABLOS - NO- TICIARI I DIBUIXOS

PUBLI-CINEMA

Sessió contínua. Butaca, UNA

peseta. NOTICIARI, VIATGES, DOCUMENTALS, etc.

Frontó NOVETATS

Avui, dijous, nit a un quart

d'onze: RAMOS - BERRONDO II

contra JUARISTI I - MARCELL- NO.

Demà, tarda: HERNANDO- RENA I - UGALDE contra LA- RRUSKAIN - GUTIERREZ. Nit:

JUARISTI I - CAZALIS II contra

ERDOZA menor - GUILLERMO.

— Detalls als cartells.

BRAUS - MONUMENTAL

Diumenge, 22 de maig. Tarda, a

DOS QUARTS DE CINQ:

LA CURSA DE L'ART

6 formosos braus de 6

VILLAMARTA

CHICUELO

CAGANCHO

BARRERA

GRANDIOSA COMBINACIO

Entrada: 3 pessetes

Avui, dijous,

al

FEMINA

Douglas Fairbanks

i Bebé Daniels

en la

Producció de "ELS ARTISTES ASSOCIATS"

Para alcanzar la luna

Comèdia humorística i sentimental de gran dina- misme i de sumptuosa presentació moderna.

la humanitat

Any II

Barcelona, 19 de maig de 1932

Núm. 163

NOTES ALS DEBATS SOBRE L'ESTATUT

I ja que ho prometèrem en el nostre article anterior, parlarem del nacionalisme particularista que ens retreu l'Ortega i Gasset.

Se n'ha ocupat amb clar criteri en Rovira i Virgili. Conformes amb les seves paraules i no les repetim; avui els catalans no tenim prou temps per a contestar a tothom i no podem mastegar massa les raons. Però si en Rovira dona arguments molt forts d'ordre moral i polític n'hi han d'altres d'ordre biològic.

Podem afirmar que tota llei de progrés la tanquen els casos particulars. Tant en la naturalesa com en la societat són els individus i petits grups que prenen la iniciativa de formes superiors i més perfectes. L'evolució progressiva no és iniciada per tota l'espècie en pes sinó per un individu o nucli que per llei d'adaptació o per selecció violenta propugna per noves formes més aconduïdes i més aptes al medi. L'espècie és conservadora; és l'individu o selecció d'individus qui progressa.

Tota l'argumentació en contra del particularisme no té base biològica ni tampoc filosòfica i política. La raó geogràfica falla. La geografia en el sentit emprat pels castellans no té arguments de pes.

El mapa és un argument sentimental. Precisament els fets donen la raó als contradicctors; en la península ibèrica hi conviuen tres pobles organitzats: l'Estat Espanyol, Portugal i allà a l'extrem un tros d'Anglaterra. El fet d'ésser península no ha donat prou força per a una unitat i menys encara uniformitat.

Els arguments polítics o històrics han fallat. Ja ho dèiem abans d'ahir; quatre segles de supeditació no han avançat ni dominat Catalunya. "On no hi ha amb què resistir no hi ha perquè replicar", contestava el botifler Junyent de Vergós al diputat eclesiàstic que protestava del contrari que feien les tropes vencedores de Felip V. Hem resistit i tenim dret a replicar.

Particularisme! Quin sentit té aquesta paraula? Es que Castella és l'universalisme? Catalunya no ho accepta i propugna per la seva personalitat. Tampoc ho acceptaren els pobles americans poblats per castellans i de parla castellana. El mar no divideix més els pobles que la terra, ni els costums, ni la llengua.

Catalunya no demana una segregació, només demana una llibertat d'acció dins de casa seva. El fet de demanar-la, d'exigir-la, ja li dona prou mèrits. No calen raons de més pes; les proves que exigia en Sánchez Roman per a concedir-la han estat l'excusa de totes les tranyies; no podia donar-se la llibertat al poble fins que la mereixés. A això respon un escriptor angles que era el raonament d'un foll que no volia tirar-se a l'aigua fins que sapigués de nedar.

Però, a més, Catalunya ha demostrat que sap nedar. Que ha organitzat una vida social peculiar seva a desgrat de la dominació i a desgrat de la dominació s'ha creat una cultura pròpia. Tenim a la mà el Memorial de greuges que les entitats catalanes lliuraren a Alfons XII l'any 1885. El català del seu preàmbul és ple de castellanisme, gairebé es pot dir que és un dialecte castellà. Del 1885 ençà la persecució ha augmentat i, malgrat, hem netejat el nostre llenguatge popular i hem creat una literatura i una Ciència catalana.

Crear una cultura no és particularisme, senyor Ortega i Gasset. Es tot el contrari i es proposa tot el contrari. Una cultura marxa sempre de cara a l'univers. I vosaltres, els més entenençats, teniu, sinó d'ajudar-la, perquè prou impuls porta ella sola, veure-la amb complaença. Recordeu una anècdota de Kant, que no sé si és veritat, però és digna d'ésser-ho. Un soldat en un atac de bogeria va decidir matar el qui primer passés per on ell estava. El primer fou Kant, ja vell, i es compadí el soldat i trià un noi que venia al seu darrere. El gran filòsof s'hi encarrà i li digué poc més o menys: Saps tot el que portava dins del seu destí? Pots assegurar que no fos un home que donés dies de glòria al món?

Podem assegurar-ho que no ho sigui Catalunya? Tota aquesta força i aquesta vitalitat que l'ha fet resistir durant segles dedicada ara a un treball constructiu pot donar dies gloriosos al món. Precisament no vol la llibertat per a tancar-se dins del seu clos sinó per a obrir-lo de bat a bat a tots els vents de la terra.

J. AIGUADER I MIRO.

focs de bengala

AMB EL CAP SOTA L'ALA

Hem llegit, un per un, la majoria dels discursos que han estat enguanyats aquests dies contra les aspiracions de Catalunya, així com bona part dels articles a la premsa madrilenya que ha motivat la seva discussió. En uns i altres, treta la noble intervenció de Castrovieja, no hem pogut per menys de veure-hi l'actitud dels animals que, com l'austriac, creuen a bona fe que no existeix allò que voluntàriament ells es neguen a veure.

A l'atapeïda restallera de tòpics, llocs comuns i argües dialèctiques, que vénen fent les delícies dels intel·ligents en aquestes matèries, cal afegir les inefables simplies que han estat capaços d'escriure homes de talent com és ara Blanco Fombona. I tota la premsa, fins la mig amiga, està plena de coses d'aquestes que haurien de fer-nos caure la cara de vergonya; a tots. A ells de dir-les i a nosaltres de tolerar-les.

Hom s'entesta en desconèixer el fet essencial de la personalitat indiscutible de Catalunya. El mot d'ordre és treure's importància i tractar-nos com si fóssim una simple regió que vol sortir-se del rengle. Fixeu-vos que un disc que fuguen molt és aquell de què qualsevol comarca espanyola té dret a demanar el que demana Catalunya. Això mateix, si fos dit en un altre sentit, fóra admissible, ja que nosaltres estem tips de declarar que cap cosa ens complauria tant com veure compartides per totes les nacionalitats ibèriques les nostres doctrines de diversitat en la unitat. Però ells, en emetre aqueixa teoria, que vol semblar justa i equitativa, tracten només de fer la nostra sensibilitat dominant-nos a entendre que la nostra

llengua més antiga que la seva, la nostra història plena de pàgines brillants, el Consolat de Mar, la saviduria de Lluhi, l'expansió mediterrània dels nostres reis, etc., etc., no tenen més valor, com a justificatiu de la nostra autonomia, que aquells documents que puguin presentar, per exemple, la província de Sòria o els Municipis de Los Pedroches, en pro d'una ben entendida descentralització.

Sembla mentida que aquests senyors tan competents ignorin tantes coses, com fan veure que ignoren, tot fificant-se el cap sota l'ala. D'altre cantó ens esgarrija apreciar la facilitat amb què els savis i els erudits compliquen les coses i desvien les veritats. Un fet senzillíssim, com és el retornar a una agrupació nacional la sobirania que li fou robada, constitueix per aquests privilegiats tanques—dit sigui amb tots els respectes—un problema fatal, sense solució possible, un cercle viciós, un joc de catúfols... Quin concepte tenen de l'ètica, de la justícia, de la decència, aquests senyors ultra-erudits que estimen impossible de resoldre un problema que, amb lleialtat i bona fe, es resol tot sol?

Molt és que contra la nostra justíssima pretensió—que tot i ésser vella d'una colla d'anys sembla que sorprengui els nostres adversaris—no existeixin altres arguments que aquests. La manera que tenen de comportar-se amb nosaltres els homes eminents que s'ocupen de les nostres coses i molts punts de contacte amb l'actitud de la guineu que, cridada a judicar a qui pertanyia un formatge, comença per cruspí-se'l. Hom diria que els austríacs parlamentaris—amb però sigui dit—per emetre veredicte en ço que afecta les relacions polítiques de Catalunya amb Castella, comença per cruspí-se el formatge de la nostra autodeterminació.

J. M. FRANCES

cadadia... UN DIA I UN ALTRE DIA...

Builletí del temps

Aquesta nit passada. La carretera. L'automòbil, deturat en plena carretera, lluny del poble: una panne de motor.

Millor. Aquesta pausa ens servirà per a fer el builletí del temps d'avui.

Olor de camps, de terra mullada, de nit. Tota la lira de les nits de primavera, de les nits de primavera amb lluna: un rossinyol—o dos, no ho sabem bé—, unes granotes, les primeres que sentim aquest any.

I la lluna voltada d'una auriola llvida. La gent diu que "rotllo a la lluna, senyal de pluja".

La panne és solucionada. L'auto repren el camí de Barcelona.

Avui, doncs, deurà ploure.

Feminisme

Un gran increment del feminisme en aquests darrers temps. Sobre tot a Madrid.

Feminisme de nit i de carrer, d'adurall, d'escàndol, de creu al pit i Viva Cristo Rey!

Cal acabar amb aquesta mena de feminisme troglodític. A. ib uns quants llibres i unes quantes dutxes s'acaba d'una manera relativament fàcil.

CRONICA POLITICA I PARLAMENTARIA

Ja no criden tant. - Les intervencions de Melquíades Alvarez i d'Alexandre Lerroux. - Gran expectació pel discurs d'Azaña. - La minoria catalana, vigilant..

Amb tot i que alguns diaris persisteixen en la seva campanya contra l'Estatut, l'ambient ja no els acompanya com els primers dies. S'ha donat compte la gent de qui són, que representen i que volen els escandalosos cridaners d'un patriotisme fals i buit, sota el qual s'amaga l'odi a la tasca transformadora de la República. El moviment contra l'Estatut era un moviment contra-revolucionari. I repassant l'origen de les campanyes i descobrint les cares dels qui les alimenten, tan sols s'hi troben coneguts personatges de la política venguda el dia 14 d'abril.

Es clar que existeix un sector d'opinió que crida i s'esaspera de bona fe. No es canvia tan fàcilment la concepció ni la confusió de grans masses del país. Però poc a poc ja ningú podrà sentir-se enganyat, perquè es van definint les coses i cadascú és allà on li pertoca i tal com realment és.

Avui, dijous, es tornarà a reaprendre la discussió. És possible que parli en primer terme Antoni Xirau, de la comissió de l'Estatut, per a recollir alguns conceptes d'Ortega i Gasset, especialment sobre la sobirania. Aquesta sobirania, a la qual es vol donar un sentit despòtic contrari a la essència mateixa de la democràcia. Una interpretació de la sobirania que ja no es pot sostenir d'una manera seriosa.

Antoni Xirau, que ha treballat amb fe i amb gran competència en el si de la comissió, que ha realitzat una tasca silenciosa, però eficient i capaç, farà un discurs concís i elegant que és de creure tingui una gran eficàcia.

Després que hagi parlat Xirau (Antoni), no se sap qui ha de fer ús de la paraula. S'ha dit si parlaria Melquíades Alvarez, naturalment en contra de Catalunya, perquè aquest home ja ens té acostumats a dir precisament el contrari, en cada instant, del que interessa al país. Es una figura que sona ja a cosa passada, a cosa antiga. Melquíades Alvarez! Hi va haver un temps en què representava una esperança...

El senyor Lerroux està decidit a intervenir. Quan? El més tard possible. L'últim, voldria ésser. Què dirà el senyor Lerroux? El cap radical no obre boca i es manté absolutament reservat. És possible, però, que tracti de condicionar l'aplicació de l'Estatut, de les facultats de l'Estatut a un determinat període de temps. Tal vegada no hagi vist que això seria perillós per a tots.

El darrer a parlar serà Manuel Azaña, l'il·lustre cap del Govern. La seva situació és difícilíssima. Parlar en nom del Govern no està absent de dificultats. És possible que en el ministeri no hi hagi unanimitat de pensament respecte a determinats punts concrets.

Azaña és home de gran vàlua. Suposem que farà un discurs tractant de les línies generals de l'Estatut: Ensenyament, ordre públic, justícia, llibres socials, Hisenda... Desbrossarà el camí, sense concretar els extrems. Assenyalat una direcció. Qui sapiga llegir estarà orientat. Creiem que el discurs d'Azaña serà, a més, un discurs de caire polític, de l'aspecte polític del problema.

No podem, fins a l'hora present, dir si de la minoria catalana parlaran més oradors. Ells són els primers interessats en no obstaculitzar ni obstruccional el debat. Es diu que si és necessari parlarà algú, i segons com vinguessin les coses se citen els noms d'Hurtado, Humbert Torres o Lluís Companys. Interessa, però, que la discussió de la totalitat acabi ja. Cal entrar en l'examen dels capítols, de les atribucions.

Aleshores l'interès arribarà al màxim. Els diputats catalans tindran molts obligats i seguits per a intervenir. I, especialment els de la Comissió senyors Xirau i Lluhi, que, com a tals, i conforme al Reglament, no omplen torn i poden demanar la paraula en el moment que vulguin.

Madrid, 19-5-32.

FEIA TEMPS QUE PATIA NEURASTENIA QUE S'ANAVA AGUDITZANT

El senyor Urgoiti greument ferit

Madrid.—Luz publica la següent notícia:

"Nuestro entrañable amigo, don Nicolás María de Urgoiti, alma de nuestra empresa, fundador de Luz y que desde hace tanto tiempo una dolencia grave le tenía apartado de toda actividad, sufrió esta mañana en su domicilio un accidente que pone su vida en serio peligro. Las noticias facilitadas por los médicos, permiten abrigar la esperanza de que podrá salvar la vida de un hombre que tanto ha trabajado en pro de los intereses españoles."

Informaciones diu que el senyor Urgoiti ha intentat suïcidar-se. Es disparà un tret de pistola al cap. La bala li produí una ferida molt greu.

Avui i demà poden constituir, i segurament constituiran, dues dates interessants en la història del nostre Estatut. Sembla que tenen demanada la paraula element: classificables per la seva no-hostilitat envers el nostre problema. El senyor Franchi Roca, s'ha guanyat en pocs temps un estimable prestigi d'home intel·ligent. I és de creure que no malmetrà, com altres han fet, la seva intel·ligència en posar martingales jurídiques ni en inventar paraules noves amb les quals denominar els conflictes vells. Es tracta d'un home nou, que no pot estar contaminat amb les baixeses i les murrieries dels senyors de la Restauració, enemics naturals de Catalunya. Confiem en què la intervenció de Franchi Roca no ens serà desfavorable.

Per altra banda, fóra de desitjar que el senyor Pi i Arsuaga, es recordés de la seva il·lustre ascendència federal i volgués fer honor a les doctrines del seu pare, Don Francisco Pi i Margall, veritable definidor del que són i signifiquen les nacionalitats dintre el programa federal, el qual anava molt més lluny que nosaltres anem en matèria de reconeixement de facultats als Estats autònoms. I no s'escandalitzava ningú... No voldríem que el senyor Pi i Arsuaga trais la seva significació federal — que, a fi de comptes, és la nostra — tal i com va fer, sense adonar-se'n, en votar durant els debats constitucionals principis que contradeien obertament la ideologia paterna.

També és d'esperar que el senyor García Gallego — un dels elements més destacats dintre l'equip de sacerdots que actua al Congrés — enfoqui el tema amb la serenitat i elevació a què ens té acostumats. Quant al senyor Jaen, no ens atrevim a fer vaticinis, però no és probable que la seva intervenció faci cap mal a l'Estatut.

No sabem si tots els oradors tindran temps de parlar. Si és així, Catalunya exhibirà avui un tercet d'oracions comparable a la línia medular d'un equip de categoria. A ningú no se li escapa la importància que pot revestir per a la discussió, la provada experiència i brillantíssimes dots personals del senyor Hurtado que, sota tots els aspectes, pot resultar-nos un "mig-centre" ideal, per mica que s'ho proposi. L'honorabilitat i circumspècció del senyor Nicolau d'Oliver, recolzades en les simpaties amb què compta a Madrid, poden fornir-nos avui una excel·lent ala esquerra. La dreta, confiada al senyor Carrasco Formiguera, impetuós i vibrant, pot arrodonir la línia, per mica que curi d'encomanar-se a la Mare de Déu de Montserrat, per tal que el guardi de rellicades...

I, fins demà que, segons sembla, l'esfinx màxima de cada moment, Don Alexandre Lerroux, exposarà fórmules que cal creure no seran les que, amb zel digne de millor causa, va escupint per tot el país la llengua verinosa de l'Emiliano.

UNA CITACIO

Martínez Anido, precessat per desobediència i abandonament de destí

El "Boletín Oficial", de la província de Barcelona, publica la següent citació:

"Número 6.519.

Martínez Anido, Severiano, ex tinent general del ejército español, hijo de Ramiro i de Isabel, natural de El Ferrol, provincia de La Coruña, de 69 años de edad, domiciliado últimamente en Madrid, y residente actualmente en el extranjero, procesado por el delito de desobediencia y abandono de destino, comparecerá en el término de quince días ante el Excmo. Sr. General Juez Instructor, don Angel García Benítez, residente en Alcalá de Henares, provincia de Madrid, bajo apercibimiento de que de no efectuarlo, será declarado rebelde.

Alcalá de Henares, 30 de abril de 1932. — El General Juez Instructor, Angel García Benítez."

Prediccions per a l'esdevenidor

Segons diuen dos eminents meteoròlegs, tindrem un estiu sec

L'Abbe, Gabriel, el conegut meteoròleg francès, va creure poder anunciar a l'ensens que el professor Baur, del servei meteorològic de Francfort, que l'estiu serà sec, succeint una primavera humida.

Aquestes previsions dels dos savis, es basen sobre una regla establerta per una llarga sèrie d'observacions, segons les quals, les anyades seques a Europa, coincideixen amb la proximitat d'un període de menor activitat solar, és a dir, d'un període en el qual les taques solars són molt reduïdes.

Aquest fenomen s'ha repetit regularment de 250 anys ençà.

En els cinquanta darrers anys, els 1876, 1887, 1899, 1911 i 1921 han estat els anys càlids i secs, i han precedit a cada un d'ells dos anys d'un període de menor activitat solar.

Ara, ens acostem, doncs, a un d'aquests períodes, que es produirà en 1933 o 1934. I com que els dos darrers estius han estat plujosos, hem d'esperar que aquest any tindrem un estiu sec, a menys que —afegeix el professor Baur— les recents erupcions volcàniques de l'Amèrica del Sud no exercin una influència que contrariï el curs normal de les condicions meteorològiques.

Mals negocis al país dels soviets

La balança comercial soviètica és francament deficitària

Moscú. — Segons una estadística oficial, la balança comercial dels soviets, acusa per l'any 1931, un dèficit de 234 milions de rubles.

En comparació amb l'any precedent, les exportacions han augmentat lleugerament, però el seu valor, ha disminuït sensiblement.

Teatre - Música - Llibres

INTEL·LECTUALISME ELS PARASITS

No s'amaga a ningú que la literatura catalana està vivint uns moments de transició. Si tenim mitja dotzena de figures d'escriptors més o menys consagrats, aquests no fan més que repetir-se i anar prosseguint l'obra llur sense renovacions vistes. Tampoc és un gran descobriment dir que gairebé tots els autors actuals que fan una obra seriosa han germinat, més o menys llunyanament, dins la generació Prat de la Ribera. Esperem que la República suscitarà tota una generació intel·lectual que donarà els seus fruits anys a venir. Ara com ara, però, els professionals que hem passat la trentena i que no hem arribat a la quarantena, sentim i patim una profunda solució de continuïtat entre la generació que ens veié néixer a la vida intel·lectual i la generació jove d'avui. La Dictadura desordenà una multitud d'esforços en germen i desvià molts impulsos que s'havien perdut del tot. Els joves actuals no senten, no poden sentir tan a fons com nosaltres, els efectes d'aquesta dispersió lamentable. És possible que, temps a venir, algun dels joves actuals produeixi una personal obra solvent. Avui, nosaltres no en sabem veure cap. Desobrim en tots ells un superficialisme, una intel·lectualitat per l'esforç, intel·lectualista contingut i tenaç. I els pitjors, els que menys esperances susciten, són els universitaris. Prenen en mà els comptats llibres solvents que avui veuen la llum a Catalunya, i si pertanyen a la meua generació, descobriren tot seguit un desordre, una mena de desfogament que ens obliga a desinteressar-nos gairebé en absolut de l'obra dels joves.

Ara bé: l'intel·lectualisme sistemàtic és una actitud mental indesitjable. Nosaltres no podem sortir del nostre camí de noblesa i acceptar dresseres i caminals desviadors. Avui, a Catalunya, al costat de la probitat intel·lectualista, hi ha com una mena d'endermament apallat, que somriu irònicament davant l'esforç mental seriós, i que cerca refugi en la facècia desconsoladora, però infantilment dispersadora. Vegeu, si us plau, el cas de "Mirador". És tot un símptoma. Pàgines grises, d'un fàcil pedantisme de càtedra ensopida, d'una mecanització infantilment estèril. Res de veus que sonin massa ni d'actituds rígides personals. Si surt cinquanta anys, no passarà res. I això són els joves d'ara!

Tenim, encara, un cas més deplorable d'aquest parasitisme sense conseqüències: el cas de "El Be Negre". Ran del 14 d'Abril de 1931, tots els cicles de "La Publicitat", tots els pedants d'"Acció Catalana", tots els fracassats que pogueren salvar-se del naufragi electoral, s'aplegaren en aquestes quatre pàgines que surten cada dimarts. I nasqué una veritable gazeta dels analfabets.

Tot el vallofonisme i el pitarrisme latents en l'ànima dels nostres escriptors del segon i el tercer "team", s'han refugiat a les pàgines provincianes de "El Be Negre". L'instint d'ironia i de facècia, de paròdia i de rebaixament, que Maragall estudià i blasma mestriolament, constitueix, pel que es veu, un costat etern de la psiquis catalana. Tots els valors nobles de la Catalunya actual, han passat, una hora o altra, per les pàgines grosseres de "El Be Negre". Quin mal fa tot això! Quina tristesa fa, tanta inconsciència pro-

vincianament irresponsable! Fa més mal l'escampament dels exemplars d'aquest pobre setmanari per tota Catalunya, que no pas l'explosió d'una bomba setmanal. I aquesta comparança no és pas forçada. Car el nostre instint de facècia i paròdia, d'això que jo en dic "descalçament de coturns", és també una faceta del nostre interior anarquisme sempre a punt de tornar a revirar i d'eixir a la superfície. Jo no sóc home per amoinar-me davant les ironies i les facècies. Per aquest costat, sóc totalment impermeable. Tinc un camí sistemàtic fixat, i el seguiré fins a la mort, prescindint de crítiques i d'ironies més o menys ben o mal intencionats. Ara, que jo sento en l'ànima tot el mal que aquesta mena de papers fan al nostre poble i a la nostra convivència social. La gent popular, el gros públic, frueix puerilment en gratar aureòles i en enderrocar prestigis. Li agrada molt veure els nostres homes en plantofes. Almenys, si els lectors no són capaços d'elevare-se, que s'abaixin els autors, si cal violentament! Quanta misèria!

En art literari, hi ha els professionals i els paràsits. Jo ja sé, tots sabem perfectament, que els minyons que escriuen a "El Be Negre" no tenen ni la més mínima solvència social ni intel·lectual. Per això fan tanta pena. I per això és més de dolre que el nostre públic, que no s'interessa gaire pels sofriments heroics dels nostres literats i els nostres artistes, s'interessi en canvi per les calúmnies i les insidies, bajanades més o menys humorístiques (gairebé sempre menys), que li són servides per uns quants irresponsables sense solvència.

La literatura catalana ha patit sempre dels escriptors parasitaris. Un professional, un intel·lectualista cent per cent, és incapaç de fer mal, ni de pensar, a un company de professió. Mentre una dotzena mal comptada de literats solvents estan lluitant, contra tota mena de vents, per evitar que s'enfonzi la barca de la nostra producció intel·lectual, fa moltíssima pena veure la inconsciència amb què uns quants paràsits, sense fulla de serveis ni documentació en regla, s'entretenen fent el clown, cada dimarts, amb una perseverança digna de millor causa.

Hi ha una ètica dels fracassats. És la moral dels paràsits. No falla. Qui no es construeix, per al seu ús particular, tota una arquitectura d'intel·lectualisme, feta de prohibit i de serietat, té una ètica, a una certa edat de la seva vida, que s'abandona sense remei a la pràctica de les ironies i les facècies. És el "refugium peccatorum", el port de repòs dels fracassats sense redempció. Hom comença escrivint indiscrecions per dues pessetes i acaba enviant anònims... quan no fa pitjor. Tot l'analfabetisme ambient s'aplega en un moment donat, i cristallitza en un setmanari satíric... que sempre troba lectors. Tal el periòdic, tal el públic. I després vénen els editors, de vegades els mateixos editors que imprimeixen "El Be Negre", finançadors dels paràsits que el redacten, i es queixen amargament de la crisi del llibre! Quanta inconsciència! Si volem que els nostres lectors s'interessin pels escriptors intel·lectualistes solvents, la primera cosa que cal fer és ensenyar-los a separar-se dels periòdics i dels embruta-quartilles insolents.

A. ESCOLASANS.

DISCOS ESCOLA D'ACTORS

La temporada de concerts, que s'està acabant, haurà estat una prova i una magnífica demostració de la puresa i fidelitat de la música registrada.

Massa sovint hauréu sentit dir que, com l'audició directa, no s'hi pot comparar cap procediment de música mecànica. Aquesta vegada ha quedat ben demostrat que el microfon cospa l'audició perfecta i, si aquesta no ho és, el microfon, que té el màxim d'existència, fa reconeixer l'execució fins a produir l'obra cabdal que es posarà a la venda.

Aquesta temporada de concerts hem sentit l'Orfeó Català, l'Orquestra Pau Casals; Pau Casals, violoncellista; Heifetz, el famós violinista; Rubinstein, tots ells artistes que han donat l'exclusiva de la seva producció a "La Voz de su Amo".

Jo voldria preguntar: quin d'aquests concerts ha estat més perfecte que un disc?

L'Orfeó Català no podrà mai sobrepujar-se a la "Cantata" núm. 140, de Bach. L'Orquestra Pau Casals difícilment tornarà a tenir aquella força i aquell equilibri de quan va posar-se davant el microfon per a registrar la Primera i Quarta Simfonies de Beethoven. Fins Pau Casals, ell mateix, quan executa la cançó de Bach "Vina, dolça mort", davant del públic, no és pas superior, ni més emocionant, que quan ho fa fredament en el silenci de l'estudi i vigila per aquell enginyer que només coneix l'emoció de la perfecció i l'ordre de les seves meravelloses màquines.

La nostra temporada de concerts, gairebé privada, a causa d'ésser reservada als socis de diferents institucions, podem, mercès als discos de "La Voz de su Amo", reconstituïr-la a casa nostra, tranquil·lament i sense la necessitat d'haver de suportar un públic xerraire i poc atent, que us distreu i acaba per molestar a aquell bon públic que assisteix als concerts per tal de trobar-hi una emoció o un repòs espiritual.

L'audició directa és la millor propaganda per al disc. Aquest és el mitjà més valuós del qual disposa la música per a propagar-la i fer-la arribar a totes les classes de la societat.

Ja que parlem dels nostres artistes, cal fer remarcar els registraments de Sagi Barba, en "La fama del tartarero" i en la seva darrera creació "Luisa Fernanda". En una propera crònica en parlarem extensament. Una altra de les nostres agrupacions que podem sentir directament i veure de carn i ossos és l'Orquestra Demon's Jazz, que cada nou disc registrat pot competir i suportar la comparació amb les orquestres de jazz més famoses del món. L'orquestra dirigida pel dinàmic Demon, ens dona cada mes, en el suplement de la Companyia del Gramòfon, una prova del seu eclecticisme. Per exemple, una cosa com "El gallinero", plena de fantasia, i, a més, de la bona música còmica i descriptiva. "Niña hechicera" i "Pobre Espartero!"... quelcom encisador i vuit-centista que hauria agradat a Santiago Rusiñol, a Albert Llanas i al immortal autor del "Carro del vi".

I quan l'Orquestra Demon's Jazz toca la música a la moda dels films sonors, llavors es posa al nivell de Jack Hilton, de Paul Whiteman, de Marek Weber i de qualsevol jazz més o menys negre i americà que corri pel món, fent ritmes i contra-ritmes. La prova en són els seus darrers registraments d'"El teniente seductor", "Lo mejor es reír" i tantes altres produccions modernes.

I nosaltres, que coneixem l'enginy i la fantasia del director de l'Orquestra Demon's Jazz, sabem prou bé que no ha pas acabat de fer riure l'orella sensible i metàl·lica del microfon i de comprometre la seriositat d'aquell enginyer que vigila les meravelloses màquines, per tal que la cera verge sigui la fidel interpretació del magnífic talent del director de l'Orquestra Demon's Jazz, que podria haver estat director d'una cobla de sardanes, a l'Empordà, en aquell temps de Pep Ventura i de Cotó, l'autor dels valsos cèlebres, no tant coneruts, però millors que els imposats per Viena.

JOSEP FONTBERNAT

Mentre Damis, en la seva conversa de treball, esguardava, a través dels vidres, un núvol blanc que a la deriva s'allunyava lentament, l'ha visitat un jove, al qual, el meu amic no coneixia.

Aquest jove, fent-se ell mateix la presentació, ha exposat, bo i passant-se el capell d'una mà a l'altra, amb l'agilitat d'un "jongleur", el motiu de la seva visita.

Pel que ha dit, el burxa, de fa temps, el desig d'ésser actor. Però, com que per ésser-ne no n'hi ha prou amb tenir-ne ganes, si no que — per més que els comerciants no ho demostrin — són indispensables certs coneixements, el desconegut, carregat de bona fe, ha demanat al meu amic que els hi assenyalés per tal de preparar-se degudament.

De trobar-nos situats en un altre país, on els actors, en lloc de fer "comèdia" s'identifiquen amb el caràcter del personatge que representen, Damis li hauria aconsellat que estudiés psicologia, que s'ensinistrés per tal de pronunciar amb afectació totes les lletres d'una paraula, que aprengués la manera de parlar i moure's segons vestís uns pantalons de vellut o una casaca de seda, que fes un estudi sobre les èpoques i els caràcters històrics, etc. etc.

Però com que Damis és un home que viu de realitats, no podia aconsellar-li que perdés el temps.

Per això i per tal que mai no depassés el nivell dels altres actors — la singularització ningú no la perdona —, Damis li ha traçat el pla d'estudis que l'experiència li ha ensenyat com el més adient per doctorar-se en quatre dies.

Heu-vos ací si no. "Els coneixements teatrals són — o han d'ésser — exclusius de l'autor. Per tant, no tindreu altre feina que la de treballar amb el material que aquell us faciliti. Si us limiteu a copiar, salvareu la responsabilitat ultra estalviar-vos hores d'estudi que aprofitareu millor, jugant-vos la soldada, a l'entorn d'una taula del Paral·lel."

"Si no sou memoriós o no sabeu de llegir, no desmaieu, que per això hi ha l'apuntador. L'apuntador, per si ignoreu de quí us parlo, és aquell actor invisible que, generalment, té la veu massa forta per l'auditori i massa feble per l'infel·lix que li va a l'encalc."

LA FIRA DELS LLIBRES

DIARIO DE UNA MAESTRA, per R. Grigorieva. Editorial Cent, Madrid. 6 ptes.

El llibre porta un subtítol ben interessant, ric en suggerències, apunta de la vida escolar a Rússia, que ens fa pensar en un altre llibre publicat per aquesta editorial benemèrita: La República de los vagabundos, per Belyck i Pantelew.

L'un i l'altre, el de R. Grigorieva i el de Belyck i Pantelew, són llibres que s'ocupen del problema de l'educació a Rússia, aquest poble al qual el món burges d'Occident té en concepte de barbar. I se'n ocupen d'una manera amable, en un tò fácil i clar, sense pedanteria, sense l'afany d'una profunditat que sempre resulta falsa. I per això resulta profund, d'una profunditat que no es rebuésca i que es desprèn del problema en si.

Ni en l'un llibre ni en l'altre es teoritzava. No, no: fets, experiments, algunes breus reflexions. Les teories poden o no acceptar-se. Els fets, en canvi, s'han d'acceptar.

A més a més — i aquesta és altra de les seves forces —, els dos llibres es llegeixen amb tant d'interès com si fossin novel·les. I el lector veu, a través les pàgines clares, senzilles, honrades d'aquest llibre de R. Grigorieva — com en les del llibre de Belyck i Pantelew —, que Rússia no és el poble barbar que alguns volen pintar-nos, sinó el poble que de la seva Revolució en fa obra de cultura.

EL PARAISO NORTEAMERICANO, per Egon Erwin Kisch. Editorial Cent, Madrid. 7 ptes.

Un reportatge. Però, a més a més, un atac terrible, feroç, contra Nord-amèrica, aquest país que té l'estàtua de la llibertat i humanant el món però

"Si voleu ésser una primera figura, queixeu-vos del repartiment, dels vestits, dels assaigs, i, sobretot, treballen sense interès, perquè si, amb el mínim d'esforç necessari per tal que els crítics que no tenen cap obra per estrenar, no us neuguin aquell "discret" tan característic i que equival a deixar-vos fer la viu-viu, i qui diu la viu-viu, diu enfilar l'escalinata de la glòria."

"Encara que no tingueu cura en "maquillar-vos" o en vestir-vos, no temeu, que ni el públic, ni la crítica, ni el director d'escena no us diran res i, per tant, podreu representar sense llevar-vos ni les sabates ni la camisa, tots els papers de l'auca."

"Quan us sembli bé, i sense fer cas del que hagi escrit l'autor, intercalareu, en el diàleg tot el que se us acudeixi. Les "morilles" fan riure als mateixos actors i no hi ha res més bonic, ni de més èxit que el prendre el pèl al públic."

"Si no sabeu bellugar-vos ni que fer-ne de les mans, no us angunieu. Restant com un estaquirot i ficant-vos-les a les butxaques, esmenareu ambdós defectes."

"Si en un moment donat, voleu parlar amb els vostres companys d'escena, de coses que ni són a l'obra ni interessen al públic, podeu fer-ho sense gaire dissimul que només us sentiran els cinc primers rengles de butxaques."

"Us aconsello que apreneu a vociferar i a donar-vos cops de puny al pit, que aquests trucs impressionen l'espectador fins a fer-li arronçar la mèdula, que diria el poeta (?)."

"Dieu mal dels vostres companys i de tots els autors; no feu cas de les advertències d'aquests ni de les del director d'escena; si el públic no us premia el treball, malaiu-lo en veu baixa i si us el premia, etziveu-li un discurs parlant-li del que era el cunyat de la vostra dida."

"Podria, encara, donar-vos un centenar de consells. Els més indispensables, però, són els que us he assenyalat. Si els seguïu, afegint, naturalment, quelcom de la vostra intel·ligència, en quatre dies us fareu tan cèlebre com aquell primer actor, glòria del teatre barretinesc que, a les mans de Manelich hi lluita tota la joieria de Can Valentí."

V. FORCADA DETOLS

que considera al coulored mann com una bèstia.

L'estil és trepidant, aspre, dur, ple de violència i de virulència, d'una força irresistible, d'una ironia dolorosa i trágica. La visió que aquest estranger té de Nordamèrica coincideix amb la d'Upton Sinclair, amb la de John Dos Passos, amb la de Dreiser, amb la de Michael Gold. Visió sincera i nua, sense embuts, sense prejudicis, sense convencionalismes, sense falços enlluernaments. Visió de l'home que es revolta contra la injustícia i la hipocrèsia.

Quan a Nordamèrica apareix un gran escriptor, aquest escriptor es revolta contra Nordamèrica, contra l'imperialisme odiós de Nordamèrica. Exemples: Upton Sinclair en Carbó, en Petrol, en Boston; Michael Gold en Jueus pobres i en 120 milions; John Dos Passos en Manhattan Transfer. I el Main Street de Sinclair Lewis, premi Nobel de literatura, es també una protesta.

El paraíso norteamericano és una de les obres més apassionants que hem llegit sobre el país del dòlar i de l'assassinat de Sacco i Vanzetti. I un dels més complets, de visió més liscida. És una mena de Baedeker que no recomanem als panxa-contents, als que estan massa satisfets de la vida. Però és una obra literària que podem recomanar a tots els homes lliures.

ZOLA, per Henri Barbusse. Editorial Cent, Madrid. 6 ptes.

Un gran llibre. Un llibre oportuníssim avui que tant es parla de literatura proletària, puix que Emile Zola — el qual Unamuno nomena "el nausabundo Zola" —, fou el primer que es dedicà a la literatura proletària, el creador de la literatura proletària.

Zola estava un xic oblidat, un xic massa oblidat. Calia resuscitar-lo. I d'això ningú podia encarregar-se'n tant amor, amb tanta fe, amb tant entusiasme com Henri Barbusse, aquest altre gran proletari de la ploma. En la novel·la naturalista certs escriptors miops no hi han volgut veure — no hi han pogut veure — altra cosa que un abominable "penchant" per la immundícia. I s'han escandalitzat i han llençat el més grotesc dels anatemes contra Emile Zola. En el fons no hi havia més que un esperit mesquí, vil, burgès en el sentit pejoratiu del mot.

Atacaven el novel·lista — amb els mots

PARLANT AMB ADRIA GUAL

De tornada del Congrés de la S. U. T., celebrat a Roma

A Roma s'ha celebrat aquests dies el Congrés anual de la Societat Universal del Teatre, de París, entitat fundada per Ferni Génier.

En representació de la Societat d'Actors Catalans i de la Delegació de Cultura de la Generalitat de Catalunya, ha assistit a dit Congrés el celebrat dramaturg català Adrià Gual, membre del Comitè Internacional de la S. U. T.

Adrià Gual, amb qui hem tingut ocasió de parlar, ens ha fet sobre l'esmentat Congrés les següents manifestacions:

—El Congrés ha resultat interessantíssim, i és d'esperar que molts dels acords presos en ell donaran el seu fruit ben aviat, entre ells, la proposició Marinetti de publicar una revista internacional del Teatre, l'organització de la qual radicarà a Roma.

—Recordau algun altre acord de transcendència?

—Sí; un altre referent a la proposició "Bragaglia", "Collin", "Quignou", "Ladislás Medgyes" i "Prampolini", per tal d'arribar a la formació d'una corporació internacional d'artistes decoradors de Teatre.

—¿A què feia referència la vostra ponència?

—La meua ponència es referia a declarar urgents les gestions encaminades a l'efectivitat dels intercanvis internacionals d'obres dramàtiques, la qual fou presa en consideració per unanimitat, i després aprovada en la seva totalitat.

—De la crisi teatral, va parlar-se'n?

—Oh! de crisi teatral, ja ho crec que se'n va parlar. Potser i tot que se'n va parlar massa, per tal d'arribar a dir-ne ben poca cosa.

—Vàreu intervenir-hi?

—Sí; jo també en vaig parlar. El que jo en vaig dir, no pot ésser tramès així, de cop i volta, en un espai tan reduït. Puc avançar-vos, però, que el meu pensament davant punt tan interessant, em disposo a fer-lo públic ben aviat. Articles, conferències. No ho sé ben bé, encara, però em proposo ocupar-me'n activament.

—Penseu donar alguna solució?

—Això de les solucions és molt relatiu. Moltes vegades surten d'allà on menys es pensa. El que interessa és fer ambient a l'entorn de les coses que valen la pena, i dels ambients pro-

moguts amb dignitat, més aviat se'n pot esperar el bé que no pas el mal.

—Com viu el Teatre, a Itàlia?

—El Teatre, a Itàlia, presenta certs aspectes d'un marcat interès, principalment el provinent de les preferències que li concedeix l'Estat, atentíssim aquest a la gran importància política i social que asoleix aquell art.

Degut a això, es nota una marcada tendència al perfeccionament teatral de totes les seves facetes, i alguna cosa se'n pot treure a profit de les nostres futures organitzacions.

L'Assemblea de Propietaris d'Espanya

més durs, més insultants — però, sobretot, atacaven l'home que, contra tota la França xovinista, s'atreia a defensar el capità Dreyfus, acusat d'espionatge.

Henri Barbusse, un dels escriptors més lliures, més alts, més dignes, de la França contemporània, reivindicava amb aquest llibre la memòria gloriosa d'Emile Zola, que fou, com tots els grans escriptors, un dels homes més combatuts en vida, un dels que creà més tempestes d'òdis al seu entorn. Però que fou també un dels més admirats i estimats pel poble.

Sols un altre escriptor pot comparbar-se avui a França amb Zola: és Barbusse. I és ell qui ha tingut aquest gest bell i fervorós envers l'autor de "Teresa Raquin".

LOS ARCHIVOS DEL TERRORISMO BLANCO, per Pedro Foix (Deiaville). Edicions Ariel, Barcelona. 350 ptes.

Després d'aquest títol, terriblement eloqüent per tots els qui hem viscut l'època innòbde del pistolisme de Martínez Anido, un subtítol d'igual eloqüència: "El fichero Lasarte".

Los archivos del terrorismo blanco és, com Ocho meses y un día en el Gobierno Civil de Barcelona, de Francesc Madrid, un documental. Un documental dolorós que molts ulls hauran llegit amb llàgrimes.

Quan vivíem aquella època molts — els que no estaven en el secret de l'organització policial dels Anido i els Arlegui — no podien capir-ne l'horror.

Ara a distància — distància d'uns pocs anys — les coses es veuen més clares. I el fàctic, la indignació, són tal vegada avui més grans que mai. El llibre de Pere Foix, valent, contundent, és un "jo acuso" formidable.

L'última que a pesar d'aquest "jo acuso" i a pesar de viure en República, molts dels protagonistes de la tragèdia odiosa que tanta sang ha costat als obrers de Barcelona, puguin passejar-se tranquil·lament.

PERQUE SOC COMUNISTA?, per Jaume Miravittles. Barcelona. 050 ptes.

Aquest fullet, ben interessant de llegir, és el text taquígrafat de la conferència que l'autor donà a l'Ateneu Enciclopèdic Popular.

Jaume Miravittles, jove escriptor de talent, hi exposa el seu ideal tal com han d'exposar-lo els joves: amb fe i amb entusiasme.

CATALUNA Y LA REVOLUCION, per Jaume Agudé. Editorial Zeus, Madrid. 6ptes.

Ja coneixíem aquesta obra de Jaume Agudé, quan es publicà en català. Per tant no cal que ara en fem un estudi crític.

Ha fet bé l'Editorial Zeus en incorporar aquesta obra a la seva Col·lecció Política. Ens sembla — a més a més de cordial — molt intel·ligent per part de "Zeus". El llibre de Jaume Agudé ajudarà a fer conèixer Catalunya, amb totes les seves inquietuds i tots els seus anhels, a tots aquells que fins ara se'n han ocupat sense la més mínima curiositat intel·lectual.

Convenia que una escriptorial espanyola tradís aquest llibre interessant, agut, en el qual hi són plantejats tots els problemes de la nostra vida espiritual.

La seva lectura la creiem molt convenient en aquests moments de passió i de lluita. Els enemics de Catalunya, enemics per desconeixement, tal vegada, amb aquesta lectura, canviarien de pensar.

FIN Y PRINCIPIO, memorias de una ex-condesa, per Herminia Z. Mühlén. Editorial Cenit, Madrid. 5 ptes.

Un llibre que es llegeix com una novel·la. Poques obres d'imaginació trobaríem amb tantes peripècies, amb tantes aventures, amb tants tipus. Fin y principio té totes les aventures de la novel·la i cap de les seves desaventures.

Altament, és un llibre que recomanaríem a l'aristocràcia si això que a Espanya es fa passar per aristocràcia fos gaire aficionada a llegir. De la seva lectura en podrien treure més d'un exemple. Una comtesa que passa al proletari no és cosa que pugui veure's cada dia. I una comtesa que és una dona fina, intel·ligent, sensible, ben femenina.

YPHA

NOTES

Altres llibres rebuts

Era una dona com les altres, per Francesc Trabal.
Fantasmas, per Benigno Bejarano.
Espania, república de trabajadores, per Ilja Erenburg.
Rabassa morta, per Didac Ruiz.
X-H. P. poemas de P. Prat Gahí.
Historia popular de la Revolución Francesa, per D. Jiménez de Letang.

CATALUNYA TEATRAL

Aquest és el títol d'una nova publicació quinzenal d'obres escèniques. En volums ben presentats i a un preu módic publica les obres millors o de més èxit — que moltes vegades no són les millors — que s'estrenen a Barcelona. Hi han publicats quatre o cinc volums dels quals nosaltres hem rebut els dos primers: L'heroe, de Santiago Rusinyol i La corona d'espines de J. M. de Segarra.

Veritablement, convenia una publicació així.

Com era d'esperar i es donava per descomptat, l'Assemblea de Cambres de la Propietat Urbana i Associacions de Propietaris d'Espanya, celebrada el diumenge al Teatre Tivoli, amb assistència de les representacions de col·legis d'Arquitectes i Centres de Contractistes d'Obres, va tenir tota la solennitat i transcendència que li corresponia, tractant-se del més important sector de la riquesa nacional.

Tot quant es pugui dir de dit acte, resultaria pallid davant l'esplendidesa de la realitat, i així ho han reconegut les significades personalitats que han vingut a Barcelona de les principals poblacions d'Espanya, per a assistir al mateix, fent caluroses lloances de la seva normal i ordenada realització, del perfecte ordre que hi regna, de la correcció i religiositat amb que va transcórrer, i per damunt de tot, de la ponderació, cultura i disciplina que han demostrat posseir en grau molt elevat els propietaris catalans.

La Cambra de la Propietat Urbana de Barcelona, ha procurat atendre tant com li ha estat possible, als distingits hostes de Catalunya, representants de la propietat de tota Espanya, per a aconseguir que els fos plaentia la seva curta estada a aquesta capital.

La major part d'ells han tornat ja a les seves llars, expressant en acomiadar-se, llur viva satisfacció i profund reconeixement per les mostres de afecte que han estat objecte, i emportant-se'n, en el seu ànim, una impressió molt falagüera de l'actuació i de l'entusiasme dels propietaris de Catalunya i un record inesborrable de l'Assemblea, que ha posat de relleu que la propietat urbana d'Espanya és una unitat compacta, per a la defensa del seu dret i dels seus interessos, que constitueixen la base de la riquesa de la nació.

***

L'Assemblea celebrada al Tivoli va veure's concorregudíssima. El teatre estava ple, veient-se moltes senyores.

El senyor Pich i Pon, president de l'Assemblea, obri l'acte, dient que ells tenen tot el respecte per a les lleis i per a institucions, però que ara calia parlar amb la màxima energia.

El senyor Agustí Culilla, representant de la Cambra de la Propietat de Barcelona, demanà per parlar en castellà per deferència als forasters. Atacà fortament la legislació vigent, en allò que afecta als propietaris, perquè fins ara s'ha encaminat, i sembla que d'ací endavant continuarà amb més força, a dificultar i a destruir la vida de la propietat urbana, que està fonamentada en el treball. Fou molt aplaudit.

El segon orador fou el representant de les Cambres de Logronyo i Bilbao i delegat de la de Badajoz, senyor Emilio Alvar González. Digué, després d'una salutació, que el decret de lloguers és un atemptat al dret. Fa notar el cas paradoxal del senyor Carner volent defensar la hisenda pública i del senyor Albornoz volent anorrear la propietat privada. Acabà dient que cal exigir als alts poders que respectin els propietaris. Fou també molt aplaudit.

A continuació parlà el representant de les Cambres de Múrcia i Albacete, senyor Just Arcos. Llegí uns quants paràgrafs d'una memòria elevada al Govern per la Cambra d'Albacete, en una informació pública oberta pel Govern, els quals són una defensa callosa de la propietat. No li foren escatimats els aplaudiments, en acabar la seva lectura.

Seguidament féu ús de la paraula el senyor Joan Baptista Valldecabres, de la Cambra de la Propietat de València. Digué que temps passats, es

féu una campanya per tot Espanya, per treure de llur apatia els propietaris, però que no s'aconseguí res, i avui els propietaris, amb tants de tributs, han de recórrer a la usura i al préstec. Acabà dient que cal dir amb tota valentia al Govern que no consentirem l'espollació, i que València està disposada a secundar el moviment de protesta. Fou molt aplaudit.

Seguidament parlà el senyor Joan Juan, de la Cambra de la Propietat de Palma de Mallorca, en nom de les illes Balears. Digué que tots els propietaris de les Balears estaran al costat de totes les campanyes que es facin per grans que siguin i costin el que costin. No sigueu pessimistes — seguí dient — perquè sempre s'ha vist que la raó, que en aquest cas és tota nostra, venç. Hi ha un 60 per 100 d'empleats espanyols, que estan cobrant dels impostos dels altres 40. Acabà assegurant que quan caigui desfeta la propietat, no moriran solament els propietaris, sinó que en les seves ruïnes cauran totes les coses vives i duradores de la pàtria. També fou aplaudit.

El senyor Esteve González Orduña, de la Cambra de Badajoz, parlà en nom d'Extremadura. Diu que a la propietat urbana, de totes les coses venatòries que se li fan, la que li sap més greu és la desigualtat de tracte. Recorda que algun propietari ja diu que ésser propietari els seus diners li costa. Serem uns suïces — seguí dient — si no ens associem o ens unim. Defensa la moralitat i la comprensió dels propietaris i acaba amb visques a Catalunya i a Espanya. Fou aplaudit.

Després parlà el senyor Ildefonso Lozano, president de la Cambra de Valladolid, el qual parlà en representació de Castella la Vella. Fa un gran elogi de la premsa, pel seu poder de difusió. Acabà dient que avui, gràcies a aquell decret retroactiu, els propietaris cobren com l'any 1914, però paguen com haurien de pagar normalment l'any 1932. Fou molt aplaudit.

Per la Cambra de Bilbao parlà el senyor Gabino Orbe. Fa una calorosa defensa de la propietat i enalteix l'alta funció social que exerceix. També demana la unitat de tots els propietaris per a donar la batalla. Com els anteriors oradors fou aplaudit.

Després, el senyor Ulpià Cervero, de la Cambra d'Oviedo, parlà pels asturians. Digué poques paraules i atacà les calamitats que sofreix avui la propietat, i s'associa a les conclusions. Aplaudiments.

En nom d'Aragó parlà seguidament el representant de la Cambra de Saragossa, senyor Gumerind Claramunt. Aquest decret és una immoralitat, i una enormitat jurídica el que es fa amb els propietaris. Diu que són immorals tots els que s'acullen a aquest decret. Quan s'aplica com ara ha passat, la Llei de Defensa de la República, a un jutge per coses nimies, quin valor i quin poder tindrà un jutge per dir al Govern que no té raó respecte al decret de lloguers?

Els senyors Xaxier Ozores, de la Cambra de Vigo, parlà després per Galicia. Defensà la propietat com els anteriors oradors: Digué que cal lluitar formidablement. Acabà amb la frase: "No la saques sin razón, ni la envaines sin honor". Aplaudiments.

El senyor Ignasi de Casso, de la Cambra de Sevilla, parlà en nom d'Andalusia. Començà adaptant al cas una frase de Marx: "Propietaris d'Espanya, uniu-vos". Diu que l'economia de les nacions s'assenta en dos pols, en dos suports: l'agre de la terra i la propietat. Cal combatre la indecisió, que — diu — és un defecte dels espanyols. L'home que no sap defensar els seus drets, no és digne de figurar entre nosaltres. Fou molt aplaudit.

P. I. V.

el teatre

LES ESTRENES

TEATRE ROMEA. — "ANGELICA GRELOT, Estrella de moda". Tres actes de Francesc Presas.

Aquest autor, que havia estrenat a Novetats fa cosa de tres anys una altra obra, "Baliga Balaga and Co.", una obra que aviat es va retirar del cartell — ja es va distingir amb el gènere còmic.

Ahí, Francesc Presas estrenà al Remea "Angelica Grelot, estrella de moda". En aquesta obra, de caire força vodevilès, el senyor Presas sembla que, a més de voler divertir el públic — que rigué per les butxaques —, es proposa escriure un seguit de sàtires contra les virtuts de l'actual societat, contra aquestes virtuts mig amagades i carrinclones que tant abunden al nostre país; però més que res diríem que l'ha escrita expressament per al públic que assistí a l'estrena.

La trama de l'obra és un d'aquells embolics que fan bonic. No hi ha trucs i tot es desenrotlla empès per una onada continua d'humorisme amb la qual el públic hi riu, com hem dit, descaradament.

En la representació s'hi llueiren força Maria Vila, principalment, que hi posà, en la interpretació tot el seu art. Plus Daví féu un paper que go-

sariem dir que no era ben bé per ell. Estigueren força encertats també Maria Morera, senyoreta Morató i els actors Gimbernat, Ventayols, Amorós i Ramon Tort.

En el llenguatge de l'obra de Francesc Presas s'hi nota certa correcció, encara que l'autor no s'hagués proposat escriure una obra literària. Alguns dels diàlegs resulten potser massa llargs així com tota l'obra en conjunt. L'autor, que no hi ha volgut regatejar res per a fer riure el públic, fou cridat a escena i aplaudit al final de cada acte.

El decorat i el vestuari, excel·lents.

casa de la ciutat

A LONDRES

Aquesta tarda, amb l'express de França ha sortit la Comissió municipal que representarà a l'Ajuntament de Barcelona al V Congrés Internacional de Ciutats que es celebrarà a Londres.

Formen dita Comissió, els tinentes d'alcalde senyors Casanelles, Ulled i Vilalta i el regidor senyor Amat, acompanyant-la el cap de pressupostos senyor Pujol Germà.

Amélls, va el tinent d'alcalde senyor Pere Comes, sots-president de la Unió de Municipis Espanyols i membre del "Bureau" permanent de la Unió Internacional de Ciutats.

Per la Cambra de Madrid parlà el senyor Manuel Cejuela, el qual duia la representació de Castella la Nova. Defensà, contra el parer del senyor Albornoz, l'esperit d'estalvi, base de la prosperitat, i diu que els càstigs que es fan actualment a la propietat no fan mal solament a l'actual sinó que restrinxen el futur propietari i amb vident perjudici dels obrers de les indústries que viuen a l'ombra i gràcies a la propietat. Aplaudiments.

Parlà després el senyor Cèsar Martiñell pels Col·legis d'Arquitectes de tot Espanya.

Demana que tots els propietaris s'uneixin per defensar la seva propietat i que avui poden dir que moltes vegades no els produeix llur capital esmerçat en cases el que els produiria en un banc.

Parlà, encara, el senyor Lluhi de la Peña, ex-president de la Cambra de Madrid i ex-diputat a Corts. Diu que el senyor Pich en un acte d'ahir, digué que la propietat de tot Espanya té un valor de 50.000 milions; però que ell creu que avui aquesta propietat no val sinó 20.000 milions, o sia que els propietaris, i, naturalment, l'Estat, han perdut 30.000 milions que renden 1.500 milions. Diu que la construcció val avui el triple del que valia en 1914, i que encara està subjecta a una taxa. Tot això fa que la construcció s'aturi. A Madrid, de 1.000 cases que es construïen per terme mig anual, enguany se'n construiran 300.

Recorda que avui a Rússia s'està reconstruint la propietat. Fou molt aplaudit.

Finalment fa ús de la paraula el senyor Salvador Olivellés, en representació del Centre de Contractistes. Diu que aquest Centre protesta del decret de lloguers i recorda que la majoria d'obres parats són del ram de construcció.

Després dels discursos, i per a cloure l'acte, fa ús de la paraula el president de l'Assemblea, senyor Pich i Pon. Es congratula del bell espectacle que avui donen els propietaris i diu que cal donar-los satisfacció en llurs aspiracions. Del contrari, s'anirà a la vaga de pagaments i a la presó, si convé. Diu que no hi havia problema entre el propietari i el llogater; el creà el Govern. Barcelona, que tenia 62.000 obrers ocupats en la construcció, actualment en té 32.000 de parats. Segueix dient que es compliran les conclusions de l'Assemblea, pesi a qui pesi. Remarca que tots els obrers, directes i indirectes del ram de construcció cobraven 188.000.000, i els decrets del Govern fan que es perdi la confiança i que no es treballi. Parla de la vida cara i diu que el que valia 100 l'any 1914, avui val 180, i que la pesseta només val 60 cèntims.

Per una part, docs, el Govern crea l'atur, i per l'altra posa impostos per salvar l'atur. Cal plantejar el problema amb tota la seva gravetat. Tots els oradors han parlat en castellà; en aquest moment el senyor Pich continua el seu parlament en català recomanant novament a tots els assistents, i més que res als de fora de Catalunya, que diguin allà on es trobin que a Catalunya no hi ha recels, puix que vol estar amb les altres regions en la major cordialitat, afegint que esperava que el Govern respectaria la propietat, per tal com sense ella no existiria ni Catalunya ni Espanya.

Una sorollosa ovació ofegà les darreres paraules del senyor Pich.

(En l'edició de demà publicarem les conclusions de l'Assemblea de la Propietat i l'exposició telegràfica adreçada al Govern.)

DESCOBRIMENT D'UN CRIM

UN ALTRE BALSANO?

Un habitant de Roses, anomenat Joan Gil, ha estat trobat assassinat. L'autor del fet, segons suposen les autoritats que han verificat les primeres investigacions, és un tal Cristòfor, conegut més aviat per "El Busca", actualment desaparegut de la vila.

Algú ha dit a la policia que "El Busca" havia estat vist per Girona, ahir a la tarda, en companyia d'una dona.

S'ignoren completament els mòbils que han motivat aquest crim.

Les autoritats treballen activament, i sembla que l'enquesta estableix a cada instant que passa la culpabilitat d'aquest individu.

S'ha sabut a darrera hora que la dona vista ahir a Girona, en companyia d'"El Busca", no és altra que la dona de la víctima; és una dona jove, de vint-i-cinc anys, i força bonica.

Aquest crim, segons diuen els veïns de Roses, molta analogia amb el de Badalona. Es té la impressió que es tracta d'un crim passional.

No es tenen més detalls que permetin amplificar aquesta nova.

vida musical

INSTITUT D'ESTUDIS MUSICALS

Promet ésser força interessant la sessió desena de l'Institut d'Estudis Musicals, tota ella dedicada a l'audició íntegra de l'obra cabdal d'Isaac Albéniz, "Iberia".

L'audició d'aquesta obra donada íntegrament no sovinteja gaire, tant per les seves enormes dificultats com per les seves grans dimensions.

L'execució d'aquesta importantíssima obra ha estat confiada a la senyora Mercè Rubio.

Aquesta sessió tindrà lloc divendres, dia 20, a les deu de la nit, al saló de l'Hotel Majestic i, com de costum en totes les que organitza l'Institut d'Estudis Musicals, és exclusivament per als seus associats.

ASSOCIACIO DE MUSICA DA CAMERA

Avui, dijous, primer concert de l'Orquestra Simfònica de Madrid

Avui, dijous, l'Associació de Música da Camera ofereix als seus associats el primer dels dos únics concerts a Barcelona de l'Orquestra Simfònica de Madrid, dirigida per l'il·lustre mestre Fernández Arbós.

El programa, interessantíssim, sota tots conceptes, que interpretarà avui l'Orquestra Simfònica, és el següent:

Primera part. — Corello, Sarabanda, Gígis i Gadinerie, per a orquestra de corda; Bach-Respighi, Passacaglia; Strauss, Les facècies de Till Eulenspiegel.

Segona part. — Vuitena Simfonia de Beethoven.

Tercera part. — Zamacois, La Segà; Strawinsky, el cant del Rossinyol; Albéniz-Arbós, Navarra, obra pòstuma.

Dissabte vinent, darrer concert a Barcelona d'aquesta Orquestra, amb un programa extraordinari.

Els dos concerts tenen efecte al Palau de la Música Catalana.

Audicions íntimes

RECITAL ISABELLE MARTI COLIN

Diumenge vinent, dia 22, tindrà efecte el segon dels concerts complementaris del curs actual, organitzats per Audicions Íntimes, secció de l'Associació de Música da Camera. Està confiat a la notable concertista de piano Isabelle Marti-Colin, amb un programa de la més alta qualitat artística. El concert començarà a les onze del matí, a la Sala Mozart.

Els inscrits a Audicions Íntimes rebran les invitacions per correu. Els altres socis de l'Associació de Música da Camera podran retirar-les a la Unió Musical Espanyola (Passeig de Gràcia, xamfrà Aragó), dissabte vinent, dia 21, de cinc a set de la tarda, contra presentació del darrer títol de soci i sense pagament de quota de cap mena.

DUES PRIMES AUDICIONS PER L'ORQUESTRA SIMFONICA DE MADRID

En el programa del darrer concert de l'Orquestra Simfònica de Madrid, que dirigeix l'il·lustre mestre Arbós, figuren dues interessants primeres audicions. Una d'elles és la "Fundició d'acer", del compositor rus contemporani Mossolow. "Música de màquines" és el subtítol d'aquesta obra; que s'ha imposat per tot arreu per la seva concisió, fortitud i caràcter. A Madrid la va estrenar l'any passat el mestre Arbós i ha calgut inscriure-la constantment en els seus programes. Tanta és la força lírica i rítmica d'aquesta obra, que només fa dos anys fou donada a conèixer a Moscou i ha donat ja la volta al món interpretada per les orquestres més famoses.

L'altra novetat a què ens referim és l'audició íntegra de la "suite", extreta del ballet "La romeria de los cornudos", de Gustau Pittaluga. D'aquesta obra en varem sentir uns fragments en el curs assat, i degut a l'èxit aconseguit pel seu autor davant el públic de la mateixa Associació de Música da Camera, la Direcció artística, aprofitant que ara l'Orquestra Simfònica la porta en repertori, ha sol·licitat l'audició íntegra, i per tal de donar-li més relleu ha demanat al mestre Pittaluga de venir-la a dirigir el mateix. Col·labora en la interpretació d'aquesta obra la sempre laudada soprán Mercè Plantada.

Aquest concert tindrà lloc al Palau de la Música Catalana demà passat, dissabte, exclusivament per als socis de l'Associació de Música da Camera.

ELS QUE MOREN

JOSEP CONFANS CAPELLA

Aquesta nit ha mort víctima de crudel enfermetat el conegut militant d'esquerra i primer tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Sallent, En Josep Confans Capella.

L'enterrament tindrà lloc demà. A la família, el nostre sincer condol.

Informacions de Madrid

Les Corts Constituents i províncies

LA SESSIÓ D'AHIR

Continuà la discussió de la Reforma Agrària, intervenint el senyor Sánchez Román. — En la oposició, el senyor Casanueva promogué un fort escàndol

Madrid. — A un quart de cinc comença la sessió, sota la presidència del senyor Barnés. Al banc blau, els ministres d'Estat i Instrucció pública. Es llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

S'aprova una proposició del senyor López Varela, en el sentit que el Parlament espanyol trameti la seva adhesió a la Cambra anglesa, amb motiu de la Festa de la pau.

Precs i preguntes:

El senyor LOIZAOLA adreça un prec al ministre de Justícia per a demanar-li que els desnonaments es facin sempre amb causa justificada, car té notícies que en alguns casos no s'ha fet així.

Solicita del ministre de la Governació que digui si es considera que se suprimeixen o continuen en vigor les restriccions establertes en la Llei Municipal per a la substitució d'alcaldes, tinentes d'alcaldes i regidors, i destitució dels mateixos.

El senyor SAN ANDRES s'ocupa de la qüestió del regadiu al Turia, dient que per manca de condicions, s'han perdut les collites de la patata i la seba.

El senyor COMPANYS GIMENEZ es plany que molts metges no puguin percebre els seus havers dels Municipis, i demana que es voti una Llei de sanitat.

Diversos diputats s'adhereixen a aquest rec.

El senyor NAVARRO s'ocupa de la situació dels ajudants d'aparelladors d'obres públiques.

El senyor FRANCO (Ramon), protesta d'un telegrama del cap del Govern, en el sentit d'impedir-li visitar els confinats a Villa Cisneros. Qualifica d'antidemocràtica aquesta actitud del cap del Govern, i anuncia una interpellació.

El senyor ABAD CONDE formula un prec al ministre d'Instrucció en veu tan baixa que no arriba a la tribuna de premsa.

Li contesta el senyor de los RIOS.

El senyor MARTIN DE ANTONIO s'ocupa de la situació del professorat de l'Escola Superior del Magisteri, que es troba en excadència forçosa.

El MINISTRE D'INSTRUCCIO li contesta que existeix el projecte d'incorporar aquests professors al professorat universitari, i que per això es necessita que informi l'assessoria jurídica del ministeri i s'ha de passar aquest informe al Consell d'Instrucció Pública.

Ordre del dia.

S'aprova definitivament el projecte de llei de revisió de sentències dictades pels extingits tribunals d'honor de l'Armada.

S'aprova un dictamen proposant que no hi ha lloc a deliberar sobre el suplicatori per a processar D. Julio Urquijo, i un altre sobre el projecte de llei dictant normes per tal d'evitar les inversions sobre els beneficis de les empreses llianceres, i així mateix un altre, novament redactat, sobre el projecte de llei relatiu a la inscripció com a fills legítims els fills haguts fora del matrimoni.

Es posa a discussió el projecte de reforma agrària.

El senyor DIAZ DEL MORAL, en nom de la Comissió, parla des de la tribuna de secretaris, funcionant perfectament els altaveus. Diu que la Comissió ha renunciat a contestar individualment els oradors, perquè s'ha de tenir en compte que han demanat la paraula en torns de la totalitat 19 oradors, i hi ha 57 vots i 68 esmenes als diferents articles.

Aquest projecte, interessantíssim per a Espanya, tardaria molts mesos i potser anys, si no abreugéssim el temps de discussió, i com que crec necessària aquesta reforma i a més a més s'estima urgent, no han de prendre a descomptes els senyors diputats que redueixen a l'indispensable la nostra intervenció.

El senyor SANCHEZ ROMAN diu:

El problema de la reforma agrà-

ria és tan complicat que excedeix les possibilitats del moment i cal mirar-lo amb una perspectiva més àmplia.

La reforma agrària ha de tenir un fi polític, en el més alt i noble sentit de la paraula.

L'experiència històrica em mou a dir que si volem que la República

SANCHEZ ROMAN

ca sigui fructífera, cal que porti als paratges rurals la cultura per mitjà de la reforma agrària, i que, altrament, a aquesta el contingut polític necessari per tal de tenir esperit.

Considero com a mancament de sentit polític les teories jurídiques de la funció de la terra de propietat de l'Estat, perquè s'arreconaren per tal de deixar el pas a altres conceptes, mentre que la reforma agrària, si és verament fructífera, perdurará.

Després de fer un examen històric del problema, tracta dels aspectes de la reforma projectada, que no els troba encertats, i entén que s'han de modificar.

Considera un encert del Govern la línia traçada en el projecte que posa límits a la reforma i determina els llocs de la seva aplicació.

No està d'acord amb què els senyors que han canviat de propietari en el segle dinou, quedin a mans dels seus primers propietaris.

La República no pot pretendre despullar els nobles, sinó salvar els colons, i molts de pobles de Castella estan a mans d'individus amb famílies que, sense haver obtingut el senyoriu, el posseeixen per haver-lo obtingut en època llunyana.

Cal que tots aquests camperols siguin favoreuts per la República. Cal que des del Cantàbric fins a la Mediterrània, no quedi un senyoriu ni un sol vestigi d'ells.

Recorda que, en el primer projecte de reforma agrària, no es parlava de senyoriu i que la primera suggerència que es va fer en aquest sentit, la va fer ell per tal de demanar justícia per un poble de Castella.

Després, per tal de justificar l'absurditat de la seva existència, explica l'origen i la situació actual dels senyorius. Als que s'apoderaren a la foca dels béns de senyoriu, no se'ls ha d'indemnitzar ni tan sols per les millores introduïdes, perquè massa fa la República no exigint-los responsabilitats per les rendes obtingudes il·legalment, missibles per als pobles i llogarrets, llistes espanyoles.

Els béns comunals són intrínsecs. No hi ha pobles ni llogarrets sense un bé comú, i per això s'ha de reconstruir.

Tots tenim el deure de romandre amb serenitat davant d'aquesta reforma, car aquells als quals afecta han de tenir en compte que aquesta

A Bilbao, és detingut un atracador

Bilbao, 18. — La policia ha detingut al Passelg de l'Arenal l'atracador Manuel Santo, de trenta-dos anys, natural de Cortaza (Huelva), d'ofici mariner.

Se li han ocupat 90 pessetes i una carta adreçada al naviler senyor Sota, amenaçant-lo si no li lliurava certa quantitat.

Per portar a cap aquest servei, dos agents, convenientment disfressats, s'han guanyat la confiança de Manuel Santos, arribant a fingir-se atracadors d'ofici, establint confidències amb Manuel Santos i planejant un atracament als capitans de vaixell de la casa Sota, en el precís moment en què es feren càrrec de la consignació corresponent per a les dotacions dels vaixells.

Després d'aquest cop, que es faria demà, es tractava de completar-lo amb un nou atracament quan Manuel transportés l'equipatge d'uns mariners a l'estació del Nord.

L'atracador esmentat ha confessat als agents que en companyia d'un individu anomenat Pepe (a) "El catalán", als Estats Units realitzaren un atracament a un italià, robant-li 6.000 dòlars. Indicà també que uns altres companys seus cometeren a Huelva un robatori seguit d'assassinat.

Am tot aquests antecedents Manuel Santo ha ingressat a la presó. S'han sol·licitat antecedents del detingut.

El governador ha felicitat el comissari de vigilància i els agents que han fet aquest servei.

és un mal menor que evitarà en l'esdevenidor un mal major.

(Grans aplaudiments i molts de diputats van a felicitar l'orador.)

El Sr. CASANUEVA ataca el dictamen, principalment les teories socialistes que defensà el senyor Martínez Gil. Creu que al problema se li ha de donar una solució d'acord amb una realitat harmònica. Ataca el vot particular del senyor Díaz del Moral. Creu que l'Estat no pot expropiar les persones que pagaren adhuc drets reals que el propi Estat exigia i exigeix. El menys que es pot fer és tornar aquests drets reals. Es dirigeix després al senyor Hidalgo i li diu que no pot estar conforme amb la retroactivitat de la llei que aquest senyor defensava en el seu vot particular. Afirma que si aquesta retroactivitat ha fet progressar el món des de l'època dels romans. (Rialles.) Després s'estén en llargues consideracions sobre la retroactivitat. Creu que la reforma agrària, de caràcter molt cru, serà el càstig a una noblesa per la seva lleialtat a un règim caigut. (Grans rialles a tota la Cambra.) (Ocupa la Presidència el senyor Gómez Parache.)

L'orador es refereix als atrements i diu que l'experiència ha demostrat fins a quin punt són perjudicials els fets i no les paraules.

Afegeix que es van a expropiar finques que l'Estat no podrà realitzar, i això no s'ha de permetre. Diu que amb l'aprovació d'aquest projecte es va procedir com a lladres de camiral. (Grans protestes.) Assegura que s'hauran de pagar les indemnitzacions per un sistema absurd i a aquest respecte recorda el succeït amb el projecte de llei del matrimoni civil, en el qual una comissió, per no haver-se'n assabentat, propugnà el matrimoni entre germans. (Rialles.) Diu que si la Comissió no hi ha pensat, es podria fer l'expropiació dels comptes corrents per als pagaments. (Fortes protestes a la Cambra.)

El PRESIDENT (Sr. Gómez Parache) enèrgicament crida l'atenció de l'orador i li prega que no baixa l'altura del debat i molt menys que no pronunciï frases ofensives per a la dignitat dels diputats.

El Sr. CASANUEVA diu que aquesta no era la intenció de les seves paraules i que si han estat d'aquesta manera interpretades, les retira.

Acaba dient que si s'aprova el projecte, suposarà la ruïna d'Espanya. (Aplaudiments dels agraris.)

El senyor SERRA I MORET, per la Comissió, diu que intervé, encara que el projecte no es refereix a Catalunya, per tal de desmentir la repetida afirmació que es fa que als catalans no

A PLASENZUELA

Són desarmats i agredits uns guàrdies civils i resulta un país mort

Càceres. — Al Govern Civil s'han rebut notícies alarmadores de greus successos ocorreguts al poble de Plasenzuela. Les notícies arriben molt confoses y no més s'ha sapigut que va haver-hi un intent d'assalt a una devesa, intervinguent la guàrdia civil per a impedir-ho, la qual fou agredida per un grup d'exaltats camperols, venent-se en el cas de defensar-se, resultant un camperol mort.

Referències particulars asseguren que el sergent ed la guàrdia civil havia estat assassinat bàrbarament. Això no fou confirmat oficialment, encara que al Govern civil es va rebre la notícia de que la parella havia estat desarmada.

Es rumorejava també que havia desaparegut una parella de la guàrdia civil, però després s'ha sapigut que dels successos no hi ha cap guàrdia mort, com es digué en els primers moments.

La guàrdia civil fou agredida pel poble amotinad, que va desarmar a la parella, la qual encara pogué arribar a Montanches, tenint que recorre vint quilòmetres. Els guàrdies presentaven algunes erosions.

A això es degut a que s'ignorés on estaven els guàrdies i que es cregués que havien estat assassinats, ja que com Plasenzuela no té telèfon, son grans les dificultats per a comunicar amb dit poble.

S'enviaren reforços de la guàrdia civil a Plasenzuela i va quedar restablerta la normalitat.

COM ES DESENROTLLAREN ELS FETS

Càceres. — A primeres hores de

la tarda es rebé al Govern civil un telegrama del tinent coronel de la guàrdia civil que va anar a Plasenzuela després dels greus fets allí ocorreguts. Segons el despatx, els fets varen ésser motivats per les propagandes dels elements extremistes. Els camperols varen agredir el sergent i a una parella de la guàrdia civil, que va defensar-se, resultant, però, desarmats el sergent Restitut Roncero i el guàrdia Serafi de Sande. El sergent resultà amb una ferida al cap. La guàrdia civil va disparar, resultant mort el ciutadà Miquel Gil. Varen fer-se detencions.

MES REFERENCIES DELS SUCESSOS

Trujillo. — El sergent i el guàrdia civil ferits ahir al poble de Plasenzuela, fugiren primerament al poble de Salvatierra de Santiago, des d'on s'adreçaren a Montanches, per a donar compte dels successos a llurs superiors.

Els veïns diuen que un dels guàrdies fou portat a la caserna pels grups d'avalotadors, i el tancaren.

El sergent és home de caràcter agut que no compta amb simpaties al poble.

El Jutjat ha començat a instruir diligències.

S'ha celebrat una reunió de patrons i obrers agrícoles per a tractar de les bases de treball.

A la reunió assistiren comissions de diversos pobles i no han arribat a un acord, per la qual cosa tornaran a reunir-se per a continuar tractant de l'assumpte.

els interessan els problemes d'Espanya.

Fa història del primer projecte de reforma agrària, el qual era signat pel senyor Alcaia Zamora, i afirma que tota la Comissió estigué d'acord a considerar que el projecte tenia una bona orientació, però que no resolndria el problema del camp espanyol. També es refereix al segon projecte i diu que no obstant no haver-se exposat tots els punts de vista, estava millor orientat que el primer i que el que ara es discuteix, el qual l'orador jutja pitjor que els anteriors, i per ésser menys enèrgic, no resolndrà cap problema.

Coincideix en alguns punts amb l'opinió del senyor Hidalgo i en que l'Estat ha de limitar-se a regular les relacions entre els patrons i els obrers del camp. Cita el cas de Romania on l'Estat ha tingut que intervenir i pagar els deutes dels assentats i és perquè l'Estat ha d'ésser més generós que els propietaris. Parla de la reforma agrària a Amèrica i a Austràlia. Diu que el sistema de crèdits considerables concedits als emigrants de l'Estat lliure d'Irlanda han fracassat sofrint un greu dany la coordinació de l'economia australiana. Coincideix en alguns punts amb el senyor Hidalgo i Sánchez Albornoz i parla de la tragèdia del camp espanyol i diu que la República ha de resoldre el problema, i per això ha de posar-hi eficàcia. Acaba fent un gran elogi de l'agricultura catalana que ha estat convertir en un verger un erm. (Grans aplaudiments.)

Es concedeix la paraula a alguns oradors que no són al saló.

El president de la Cambra diu que alguns diputats se li han apropiat demanant-li que es suspengui la discussió. Pregunta a la Cambra si es pren aquest acord o continuen les deliberacions.

La Cambra acorda continuar.

El senyor OTERO PEDRAYO: Parla del problema agrari a Galícia on té diferent fesomia que a les altres regions d'Espanya. S'extén en aquestes diferenciacions. (Ocupa la presidència

el senyor Barnes.) Diu que porta la veu del partit galleguista i demana que aquesta reforma no sigui aplicada a Galícia on el problema és totalment diferent.

(L'orador parla amb veu bastant forta, però a pesar d'això, com que està d'esquena a la tribuna, se l'enten amb molta dificultat.) (Al banc blau solament hi ha el ministre d'Agricultura.)

El senyor OTERO PEDRAYO: Continua defensant els seus arguments i perquè es doni una solució diferent al problema del camp a Galícia.

El senyor SUAREZ PICAYO diu que parlarà a continuació del senyor Otero Pedrayo, de la seva mateixa minoria, que ha defensat arguments que ell també es veurà obligat a sostenir. Opina que els Municipis han d'ésser els que reparteixin la terra. Creu que així no és una arbitrarietat ni una utopia en un país on existeixen latifundis de més de 60 quilòmetres quadrats. Considera que una part de la reforma agrària no pot ésser aplicada a Galícia i creu que el règim que ha de donar-se a l'agricultura ha d'ésser fet pels habitants mateixos. Enllaça les teories autonomistes i diu que Espanya, per la seva diversitat, és el país al qual convé aplicar el federalisme. Afirma que Galícia no necessita el crèdit agrícola per a la seua sembra i per a la seua sega, sinó més bé per a la total renovació dels cultius, per a la organització de cooperatives agrícoles, per a l'ensenyament tècnic i professional dels agricultors gal·les. Es refereix a la tragèdia dels que estan a la terra sense amar-la i fa un gran elogi del moviment autonomista gal·lec. Exalta la seva regió en termes poètics i acaba dient que sent feliç el dia que pugui cantar a l'Espanya federal i que l'obrer canta mentre llaura. (Aplaudiments dels radicals i dels gal·les.)

A continuació es llegeix l'ordre del dia per a la sessió de demà i s'alça la d'avui a les 9 menys 20 minuts de la nit.

DE RETORN DE PARIS

MARCEL·LI DOMINGO FA INTERESSANTS MANIFESTACIONS

Madrid. — En rebre el ministre d'Agricultura els periodistes els féu les següents manifestacions:

— He visitat la Fira de París, on he pogut observar l'enorme esforç realitzat pels productors espanyols.

El pavelló espanyol constitueix una manifestació pública de la riquesa del nostre país, i en ell demostrèn els productors espanyols la importància que han donat a la Fira i a la bona presentació dels productes espanyols.

Els nostres compatriotes de Catalunya també han acudit a la Fira de París, i diversos departaments del nostre pavelló es van enriquir amb productes de les illes.

Aquestes Fires—afegí el ministre—tenen la importància de significar la solidaritat que existeix entre els productors de diversos països; en el seus aspectes industrial i comercial les Fires serveixen d'ensenyança i d'estímul.

Informacions de l'estranger

L'incendi del vaixell francès «Georges Philippart»

Els que se salvaren del sinistre, expliquen com es desenrotllà la tragèdia

ARRIBADA DE NAUFRAGS A ADEN

Aden. — Han arribat a aquest port els naufragats del paquebot francès «Georges Philippart», que foren salvats pel vapor anglès «Contractor», els quals donen detalls de la catàstrofe.

Ha arribat també a aquest port el vaixell «Mahsud», que conduïx els naufragats de l'esmentat vaixell francès.

Fins al moment hom desconeix el nombre total de víctimes. El vaixell «Georges Philippart» s'ha perdut completament, ja que l'incendi va ésser formidable, prenent enormes proporcions des dels primers moments.

L'interès està concentrat en els naufragats que conduïx el vapor francès «André Lobon», que foren recollits pel vaixell soviètic «Sovietskaja Neft», essent traslladats després al vapor francès per no reunir condicions per a estatjar els naufragats.

Entre els naufragats hi ha nombrosos ferits per cremades. Notícies no oficials afirmen que un centenar de persones del passatge de primera foren sorpresos per l'incendi no podent fugir i morint cremats.

ES TEM QUE EL NOMBRE DE VÍCTIMES SIGUI CRESCUT

Aden. — Hom comenta de diverses maneres el fet que fins ara no hagi estat facilitada la llista detallada del nombre i noms dels passatgers del vaixell francès «Georges Philippart».

Dels 250 passatgers que manquen podrien tal vegada haver-se salvat per l'auxili dels vaixells «Otranto» i «Kaiser Ahind», que navegava per aquelles aigües en ocórrer la catàstrofe. No obstant, hom comenta que fins ara no s'ha rebut cap notícia dels esmentats vaixells anunciant els salvaments.

De confirmar-se la creença que aquests vaixells no salvaren cap naufrag, es tem que el nombre de morts sigui molt crescut, la qual cosa augmenta la inquietud regnant. Els telegrames i cablegrams que es reben demanant notícies dels passatgers del «Georges Philippart», són a centenars.

ELS NAUFRAGS EXPLIQUEN LA TRAGEDIA

Aden, 18. — El naufrag del «Georges Philippart» que han arribat a aquest port a bord del vaixell anglès «Mahsud» donen detalls de com va ocórrer la catàstrofe. Segons aquests, l'alarma començà a les dues de la matinada aproximadament.

El foc començà en les cabines de primera ciutat, impedint que part del passatge pogués abandonar llurs habitacions, per la qual cosa hi ha la temença que hagin mort cremats un centenar de persones.

El salvament es va fer ordenadament. Es baixaren les embarcacions salvavides i el passatge romangué tranquil.

La creença general és que el sinistre ha estat ocasionat per un tallacircuit.

ALGUNES DADES

Es la primera vegada que un vaixell mogut per petroli, signa destruit per un incendi.

El «Georges Philippart», ja va tenir el 29 de novembre de 1930, és a dir, alguns dies després d'haver estat batut, un incendi, i va començar a les cambres fredes, que va ocasionar danys importants.

Un obrer hi fou ferit greument i la marxa del vaixell, fou ajornada.

Aquest era el seu primer viatge. Fou en tornar de Yokohama, que el sinistre es produí.

Entre els passatgers s'hi trobaven els senyors Habert, director de la Justícia a l'Indoxina, el banquer Spielmann, la religiosa sor Simplicitat, i el gran periodista Albert Londres.

LES CAUSES DE L'INCENDI?

El gerent de la Companyia a la qual

pertany el «Georges Philippart», ha estat interrogat sobre les causes que poden haver motivat l'incendi del paquebot.

—No arribo pas a comprendre com s'ha pogut produir ni tan sols puc fer una hipòtesi. No hi ha dubte que és impossible examinar un per un, tots els paquets que entren al vaixell, tenint en compte que el «Georges Philippart» pot transportar-ne 10.000 tones.

En general, en tornar de Yokohama, el vaixell, no porta cap matèria inflamable. L'arròs i el te formen la part més important de la seva càrrega.

Les calderes no existeixen en el vaixell, ja que està construït per a marxar amb motors d'olis pesats, reduint així els perills d'incendi.

—Vostè creu que el vaixell està irremediablement perdut? — Li demanà un periodista.

—Tinc por que sí, car el comandant del «Georges Philippart» ha abandonat ja el seu lloc.

El comandant Vicq, que té 54 anys, és un dels més antics oficials de la Companyia. No obra mai a la lleugera.

La seva gran pràctica de les coses de la mar, li han donat una profunda experiència.

La desaparició del «Georges Philippart» serà per a nosaltres una gran pèrdua. A més, dels danys morals que causa una catàstrofe semblant, constatarem una pèrdua de 130 milions que és el que va costar-nos el vaixell.

LES VÍCTIMES DEL SINISTRE

Aden. — Segons les darreres noves, són 70 els passatgers que manquen a les llistes. Entre ells, manquen la filla i el gendre del senyor Louis Alfred, cap de la magistratura a Indo-China.

El paquebot «André Lebon», que porta a bord els naufragats recollits pel vaixell rus «Sovietskaja Neft» és esperat avui, amb la més gran impaciència, car porta els familiars de persones salvades i desembarcades a Aden.

UN COMUNICAT DE LES MISSATGERIES MARÍTIMES

París. — Un comunicat de les Missatgeries Marítimes anuncia que el senyor Tai-Vaan-Toan, ministre de finances d'Anam, es troba a bord d'un dels vaixells que recolliren els passatgers del «Georges Philippart».

ALBERT LONDRES, HA ESTAT RECOLLIT PER ALGUN VAIXELL?

París. — Fins ara, hom no sap si Albert Londres ha estat salvat per algun vaixell, car en les llistes publicades no hi figura el nom del conegut periodista.

De totes maneres, és probable que el cèlebre escriptor hagi estat recollit per un dels nombrosos vaixells que ajudaren al salvament i que encara no han donat noves seves.

EL QUE EXPLICA UNA PASSATGERA

Aden. — La senyora de Leon Valentin, passatgera del vaixell francès sinistrat, que anava a reunir-se amb el seu espòs, enginyer, amb residència a Tien-Tsin, ha dit que el foc començà sota el seu camaril de luxe. La passatgera havia estat albirant el far des de coberta, i en baixar a la cabina, prop de les dues de la matinada, observà que no funcionaven els llums principals, la qual cosa li féu sospitar quelcom estrany i decidí de cridar el cambrer; però el botó del timbre saltà i notà calor als fils de la instal·lació. Aleshores corregué a cercar el cambrer de guàrdia i després el capità i l'oficial de guàrdia, i quan tornà a la cabina es podia notar clarament l'espatec de fils de la instal·lació per dintre les parets, i tot seguit començà a emplenar-se la cabina de fum i s'iniciaren les flames. El vaixell parà immediatament i s'ordenà el tancament de tots els aparells de ventilació per tal de contenir el foc; però res no pogué evitar-se, i les víctimes del sinistre periren perquè materialment no hi havia temps d'escapar.

ESFONDAMENT D'UN TÚNEL

Hom tem que hagin mort cinquanta dos obrers per asfíxia

Santiago de Chile. — S'ha produït un enfonsament parcial del túnel en construcció anomenat «Las Raíces», prop de Lonquimay, i es tem que hagin mort asfíxiats cinquanta dos homes. Per haver-se trencat el tub de ventilació, i degut a l'aigua, que arriba a l'alçada de la cintura, els treballs de salvament es fan amb molta dificultat.

El dit túnel s'està construint per al nou ferrocarril transandí, i el desastre ocorregué a l'entrada sud del túnel.

La crisi a Bèlgica

HAN COMENÇAT LES CONSULTES PER A FORMAR NOU GOVERN

Brusselles. — El rei avui ha acceptat la dimissió del Gabinet Renkin i tot seguit han començat les naturals consultes amb els presidents de la Cambra i del Senat i els caps dels diversos partits polítics.

Hom creu que almenys passaran dos dies abans que el rei encarregui la formació de govern a cap personalitat. Amb tot, en els cercles polítics s'afirma que el rei encarregarà la formació del nou Govern al propi Renkin, i sense esperar tant.

De totes maneres la situació no és tan fàcil, per tal com ja és la tercera vegada que la qüestió de les llengües fa caure un govern, per la qual cosa és bastant difícil convèncer cap personalitat contrària al flamenc, de comprometre's a formar govern.

Es creença general que cal evitar una dissolució de la Cambra, ja que es considera contraproduent la convocatòria d'unes noves eleccions legislatives en l'actual situació, de la qual cosa resultaria únicament un reforç dels autonomistes flamings.

La situació al Japó

L'EXERCIT, ÀRBITRE DE LA SITUACIÓ

Toquio. — El grup parlamentari del partit Seiyukai (conservador) ha aprovat per unanimitat la designació de Suzuki per a la presidència del partit. Era ministre de l'Interior en el gabinet que presidia Inukai.

El partit conservador celebrarà una gran reunió demà passat, en la qual el senyor Suzuki prendrà oficialment possessió de les seves funcions directores.

El príncep Saoinji, cap dels prínceps supervivents dels Genro, arribarà probablement demà a Toquio, per tal d'entrevistar-se amb l'emperador respecte a la formació del nou govern, com és de tradició.

Es creu ara com a molt possible que l'exèrcit doni la seva conformitat al gabinet conservador, presidit per Suzuki, si, com és de suposar, accepta el programa de caràcter econòmic que presenta l'exèrcit, i el qual es refereix principalment a la reforma del sistema d'impostos amb vistes a alleugerir els pàgaments i concedir una moratòria pels deutes contrets per aquells, degut a l'actual depressió econòmica.

Probablement, d'arribar-se a un acord, el nou ministre de la guerra serà el tinent general Mazaki, sots-cap en l'Estat Major de l'Exèrcit.

La lluita entre indians i musulmans

EL FRACAS DE LES AUTORITATS PER A EVITAR ELS ASSASSINATS

Bombai. — El governador de l'Índia, sir Frederick Sykes, ha visitat la zona que durant aquests dies ha estat teatre dels sagnants disturbis entre indians i musulmans.

La situació sembla encalmar-se.

Nombroses personalitats índies han elevat al governador un document de protesta pel fracàs de l'autoritat en reprimir els disturbis.

En aquest document es diu que les autoritats han permès que fossin assassinats impunement, centenars d'indis.

LA TROPA FA FOC CONTRA ELS MUSULMANS

Bombai. — Al centre de la ciutat ha ocorregut una sagnant topada en voler saquejar un grup de musulmans un dels principals establiments de la ciutat.

Davant l'actitud amenaçadora que prenien la situació, la tropa s'ha vist obligada a disparar contra els manifestants, havent resultat alguns ferits, gairebé tots greus.

De l'assassinat del fill de Lindbergh

ES DETINGUT UN SUPOSAT SEGRESTADOR QUE DESPRES DIU QUE LA SEVA DECLARACIÓ ES FALSA

Nova-York. — El detingut a Brooklyn, Frank Parsyll, el qual digué que havia participat en el segrestament del nen del coronel Lindbergh, ha estat interrogat avui de nou per la policia i ha declarat que prengué part en el segrestament del nen, però no en la seva mort.

Afegí que la mort es produí perquè l'individu que tragué de la casa el fill de l'aviador, el deixà caure quan baixava per l'escala de mà a la finestra de la casa.

Londres. — Comuniquen de Nova York a l'Agència Reuter que l'anomenat Parsyll, és un degenerat per l'abús d'estupeficients.

A darrera hora, ha confessat que el relat que féu sobre el segrestament del petit Lindbergh, i en el qual deia haver pres part, és completament fals.

PROCÉS ORIGINAL

Curiós mitjà per a poder viatjar de franc

Londres. — Un escocès que es trobava sense treball, anomenat John Wilson, imaginà un mitjà de poder venir a Londres a cercar feina, sense que li costés ni un centim el viatge.

Es va vestir de dona, i tots els automobilistes que per la carretera trobava, es disputaven l'honor de conduir-lo.

A Londres, un policia que va donar-se compte de la poca feminitat amb que caminava, el va detenir.

Wilson ha comparegut davant el tribunal de policia, vestit amb un abric blau, amb coll de pells, d'un barret en forma de campana, mitges de seda, sandals amb talons Lluis XV, una cotilla i epagots amb puntes.

El magistrat, abans de voler pronunciar la condemna, ha demanat que s'obri una enquesta per a conèixer els antecedents d'aquest singular subjecte.

GANDHI A LA PRESO

Bombai. — Un periodista que darrerament ha visitat, a la presó de Yeravda, el Mahatma Gandhi, ha declarat que aquest ha abandonat el fus, per la màquina d'escriure, amb la que treballa tot el dia.

LES FESTES DELS BOMBERS A CALAIS

Calais. — Les «Festes Internacionals del foc» han tingut lloc a Calais; hi han pres part més de mil bombers anglesos, belgues i francesos.

L'afluència de públic ha estat gran, per a admirar les proeses executades pels bombers al curs dels seus exercicis.

2.800 TOCADORS DE CAMPANES S'HAN REUNIT A CROYDON

Londres. — Un Congrés d'un gènere poc comú, acaba de celebrar-se a Croydon, on s'han reunit 2.800 tocadors de campanes i artistes del «carillon», entre els quals s'hi trobaven 87 dones. Els membres del Congrés, han visitat en una foneria d'aquesta vila, el nou «carillon» destinat a la Universitat de Xicaggo, compost de 72 campanes de sons diversos, i pesant unes 30 tones.

La més petita d'aquestes campanes, amida set quilos i la més un 17 tones.

SIGUEU PREVISOR.
PORTEU SEMPRE DAMUNT VOSTRE UN TUBET DE TAFETA LIQUID

JEIL

DESINFECTA I CURA RÀPIDAMENT FERIDES, CREMADES, LLAGUES, TALLS I PENELLONS

Suprimeix pegats i venes i permet rentar-se i utilitzar la part perjudicada INDISPENSABLE a esportistes, excursionistes, col·legi, oficina, llar i a tots en general : Preu: 1'35 pessetes tub : En farmàcies i drogueries

prefectura

DETENCIÓ D'UN CONEGUT PISTOLER DEL LLIBRE

Tal com dèiem en la nostra edició d'ahir els agents de la Brigada Social procediren a detenir al carrer de l'Hospital, un individu reconegut com element molt destacat d'una organització de caràcter social, el qual aconseguí, fa alguns anys, força preponderància en la vida social de Barcelona, i que actualment ocupava un lloc de confiança al costat del cap de dita organització a l'estranger.

Sembla que de dit individu es tenguin antecedents d'haver intervingut en diversos fets de caràcter social i d'haver pres part en l'atemptat comès fa algun temps en el Centre de Dependents i del qual en resultaren diverses víctimes.

El detingut es diu Manuel Corbalán Sánchez, es natural de Calasparrà (Múrcia) i usaba el nom de Manuel Moriana.

DESCOBRIMENT D'UN DIPOSIT DE MONEDA FALSA

Coloms que ponen duros i pessetes. Per la brigada d'investigació criminal fou practicat un registre en una casa del carrer de Torre Damians número 34 baixos en la qual vivia un individu anomenat Francesc Joan José (a) El Paisano.

El registre donà per resultat la troballa, dintre d'un ponedor dels que hi havia en un colomar, de 713 pessetes falses en monedes de 5, 2 i 1 peseta.

El Joan José va quedar detingut car a més d'ésser ja reincident no va sapiguer explicar per quins mèdits havia anat a parar dintre el colomar l'esmentada moneda.

De la detenció de Pere Martí

ES TORNARÀ A OBRIR EL SUMARI PER L'ATACAMENT AL BANC URQUIJO?

Amb motiu de la detenció de l'atacador Pere Martí, autor, amb els detinguts Basili Hernández i Josep Hernández, del robatori a mà armada a l'habilitat senyor Agrella, tornarà a obrir-se el sumari que s'instruï a Manresa per l'atacament a la sucursal del Banc Urquijo d'aquella població, per suposar-se que també aquest detingut tingué participació activa en l'esmentat delictu.

L'advocat del Banc Urquijo estigué a dir a la Prefectura de policia per tal de pregar que es practiquin determinades diligències relacionades amb el sumari de referència.

UNA DETENCIÓ

A la Prefectura de Policia han facilitat la següent nota:

"Hace ya mucho tiempo, corría un individuo las casas de comercio de Barcelona, pasando una tarjeta que decía: "B. Alvarez Alvarez. Capitán de carabineros, Hotel Oriente, Barcelona" y

al ser recibido presentaba un libro de anuncios pidiendo el de la casa visitada y en caso de no dársele entonces amenazada diciendo que por su cargo les convenia estar bien con él, teniendo la desamparación de presentarse en una casa alemana de esta capital, de la que tuvieron que despedirle por sus impertinencias.

Este proceder causaba entre los capitanes de carabineros afectos a la Comandancia de Barcelona una extrema violencia, por las equivocaciones a que daban lugar las andanzas del citado sujeto, que los ponía en evidencia, lo mismo que al Cuerpo de Carabineros, ya que ninguno de ellos corría anuncios ni menos cometía la indignidad de invocar su empleo para coaccionar y lograr fines puramente comerciales y particulares. Si la bondad del anuncio que solicitaba fuese real, para nada tenía que invocar su empleo oficial.

Comprobados los hechos y que el sujeto en cuestión es sobrino del capitán B. Alvarez Alvarez, cuyas tarjetas empleaba, llamado Angel Alvarez, ha pasado el asunto al Juzgado con su correspondiente atestado.

Conviene hacer constar i sirva de aviso al comercio en general, que ningún capitán de carabineros de esta Comandancia se dedica a correr anuncios, pues el alto concepto que tienen del prestigio del Cuerpo y de su propia dignidad les coloca muy lejos de recurrir a semejante proceder."

HA ESTAT DETINGUT L'AUTOR DEL ROBATORI DE CARTERES ALS TOLOSENS

Ha estat detingut per la policia Clemente Pierre Bujere el qual fou reconegut pels francesos que vingueren de Tolosa, com un dels que els hi va sustreure la cartera, junt amb un altre individu anomenat Agusti Menot al que busca actualment la policia.

govern civil

LES VAGUES DE MANRESA I SABADELL

Ha dit el governador que continuen les negociacions per tal de solucionar la vaga que sostenen els fusters de Manresa.

També ha dit que aquesta tarda s'havien de reunir els patrons i obrers del ram de construcció de Sabadell, per tal de mirar d'arribar a un acord en el conflicte que sostenen actualment.

ELS FABRICANTS DE SEDA

Han estat al Govern civil una comissió de fabricants de seda per a presentar els reglaments que han elaborat conjuntament amb la Societat de Contramestres "Radium".

Anuncieu a "la humanitat"

LA SESSIÓ D'AHIR A L'AJUNTAMENT

D'ara endavant seran radiats els discursos dels regidors

A dos quarts i mig de vuit, el senyor Ventós obri la sessió i comença la lectura de l'acta.

Al Despatx oficial destaca una comunicació de l'Alcaldia de San Sebastián demanant que l'Ajuntament de Barcelona interessi respecte dels representants de la nostra província a les Corts, que defensin la proposició de llei presentada pregant que s'estableixi un règim legal, amb una reglamentació degudament articulada, perquè s'autoritzi el joc.

S'acorda l'assabentat, només. També figuren, entre altres, en el Despatx Oficial, dues comunicacions de l'Alcaldia proposant que s'agraeixi amb tota efusió a Venezuela i al seu cònsol a Barcelona, la tramesa d'exemplars per al Jardí Zoològic de la nostra ciutat.

Es dona compte al Consistori d'haver-se cedit a la Premsa, per al seu servei, el Saló anomenat de la Comissió Municipal Permanent.

S'aprova un dictamen de la Comissió de Finances que proposa que l'Ajuntament compareixi en qualitat de coadjuvant en el recurs contenciós-administratiu interposat per "Frontones y Espectáculos, S. A.", contra l'acord del delegat d'Hisenda de Barcelona de 3 de març propassat que desestimà la reclamació promoguda per l'esmentada societat contra l'ordenança aprovada per l'Ajuntament de 30 de desembre de 1931 relativa a l'arbitri sobre apostes en els frontons i altres espectacles en els quals es creuin apostes.

També s'ha aprovat un dictamen que proposa:

1.— Que per ésser perjudicial als interessos del Municipi i haver-se pres amb infracció de dret l'acord de la Comissió Municipal Permanent de 30 d'abril de 1929, en mèrits del qual s'atorga a la "Compañía General de Coches y Automóviles, S. A.", l'escriptura del contracte pel servei de carruatges d'ús d'aquest Ajuntament durant cinc anys, l'Ajuntament el declara lesiu a fi d'interposar l'escaient demanda contenciós-administrativa contra el mateix davant del Tribunal Contenciós-Administratiu.

Complint acords de sessions anteriors, es destina una hora a discutir el nou Reglament de Funcionaris Municipals. Són aprovats de l'article 42 al 70. S'incorporen diverses esmenes, la major part formulades pels senyors Armengol i Santamaria. Al banc de la Comissió hi han seguit, mentre durava la discussió, els senyors Pla, Alomar i Samblancat.

Acabada l'ordre del dia, es passa a Proposicions i se'n presenten les següents:

Una proposició signada pels senyors Solà Canizares i Pellicena, Ateneu que en un règim de democràcia la igualtat és condició essencial i que, per tant, tots els ciutadans deuen ésser igualment perfectes, i per aconseguir-ho tenen dret a poder tenir un judici clar de la cosa pública, motiu pel qual l'Ajuntament té el deure de procurar que el major nombre de ciutadans tingui total coneixement dels afers municipals. Ateneu que un gran nombre de ciutadans no pot tenir un coneixement perfecte dels afers municipals per deficiències de local i distàncies, com ocorre en les grans ciutats, i considerant que altres Municipis en igual cas les han resolt radiant les sessions municipals, s'acordi que les sessions municipals, per a major coneixement dels ciutadans, siguin radiades; que per l'alcalde siguin preses totes aquelles mesures necessàries perquè el present acord tingui una efectivitat immediata.

El senyor Pellicena s'aixeca disposat a defensar-la, però no li cal, perquè, contra el que ell esperava, el senyor Casanoves li diu que la majoria no té cap inconvenient a què les sessions siguin radiades.

El senyor Vachier corrobora les paraules del senyor Casanoves i fa constar que ja fa vuit mesos ell va tenir aquesta iniciativa, sense que aleshores aconseguís l'èxit que ha tingut ara.

S'acorda, doncs, radiar les sessions de l'Ajuntament. Estem segurs que la cosa tindrà èxit.

Se'n presenta una altra dels senyors Giralt i Salvat interessant que s'acordi destinar el local on estava instal·lada l'antiga capella del Palau de la Ciutadella a Panteó de Catalans Il·lustres.

Per qüestions de tràmit, s'acorda que passi a la Comissió de Cultura, abans de la seva aprovació definitiva.

Entre altres, són aprovades les següents proposicions:

Una dels senyors Bausili i Pellicena: Que en defensa dels interessos econòmics del treball i de l'es-

talvi de Barcelona i de les terres catalanes, l'Ajuntament, ultra l'establert en la proposició aprovada en la darrera sessió, acordi concórrer a la informació pública oberta en relació amb el projecte de llei relatiu a l'anul·lació del contracte amb la Transatlàntica.

Una altra dels senyors Ventalló, Puig Alfonso, Nonell i Giralt: Que, seguint el costum d'aquest Ajuntament de contribuir amb un premi a les exposicions de clavells que anualment tenen lloc a la vila de Sitges, s'acordi concedir-ne un de 250 pessetes per la d'enguany, la qual serà oberta el dia 25 de l'actual, sota la presidència de l'honorable President de la Generalitat de Catalunya.

Una altra dels senyors Ventalló, Pellicena, Ventós i Velilla: Que l'Ajuntament assisteixi en corporació a l'acte d'inauguració de l'Exposició d'Art que se celebrarà el dia 22 de juny al Palau Nacional del Parc de Montjuïc.

Una altra del senyor Casanoves:

Que l'Ajuntament autoritzi la Comissió organitzadora de l'Aplec de la Sardana que se celebrarà el dia 5 del juny propinent, per tal que pugui celebrar, al matí de l'esmentat dia, a Vilajoana, la tradicional visita pública a les habitacions on va morir mossèn Cinto, en la qual, i en ocasió d'escaure's el trentenari de la seva mort, se li dedicarà un record consistent en un discurs de J. Bertran i Pijoan, glossant la personalitat de l'eminent poeta, i unes paraules del mestre Llongueres en elogi de la sardana.

Una altra dels senyors Alomar, Pla, Puig Alfonso, Giralt, Sánchez i Domènec: Que, atesa la meritíssima labor que porten a terme els Congressos anuals de metges de llengua catalana, es subvencioni el setè, que començarà les seves tasques el dia 27 de juny a Palma de Mallorca, amb la quantitat de dues mil cinc centes pessetes.

Una altra del senyor Giralt: Que, celebrant-se el divendres, dia 20, el 44 aniversari de la solemne inauguració de l'Exposició Universal de 1888, l'Ajuntament disposi una corona de flors naturals al monument a Rius i Taulet.

Una altra dels senyors Pla, Puig Alfonso i Marlés: Que el vinent dia 12 de juny es cedeixi el recinte de l'Exposició per la festa d'infants i de flors que organitza la benemèrita Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana; que, per a l'esmentat dia, funcionin les fonts lluminoses i jocs d'aigua; que sigui cedida per aquella tarda la Banda Municipal.

En arribar a pres i preguntes, el senyor Santamaria vol lluir-se una mica de cara a la galeria i interpella el senyor Vilalta, a propòsit del seu darrer viatge a Madrid per tal de realitzar gestions relacionades amb l'afer de l'aval obligat de l'Ajuntament a les obligacions del Patronat de l'Habitació.

El senyor Vilalta li respon fent-li veure la reserva amb què s'havien hagut de portar aquestes gestions per evitar una depreciació de valors a Borsa, cosa que lògicament hauria succeït si s'haguessin fet les coses com volia el senyor Santamaria.

Aquest replica, i el senyor Vilalta li fa veure que li ha sortit el tret per la culata.

A dos quarts i mig de deu, el senyor Ventós aixeca la sessió.

Exposició de Primavera

Diuenge passat, dia 15, restà closa la recepció d'obres que amb destí a l'Exposició de Primavera eren rebudes al Palau Nacional. La suma de les que han arribat s'eleva a un miler signades des de les més prestigioses personalitats artístiques fins a una munió d'artistes inèdits d'una valor remarcable. La quantitat de les obres rebudes supera de molt la capacitat de sales que en el Palau Nacional han estat habilitades per a aquesta Exposició de Primavera. Les obres que, per tant, figuraran a l'Exposició seran el total del millor art que es produeix: ací compreses totes les tendències estètiques i totes les actuals generacions militants artísticament.

Dissabte vinent, dia 21, a les cinc de la tarda, tindrà lloc el vernissatge amb assistència de les nostres primeres autoritats, representacions artístiques, artistes expositors, premsa i invitats.

La política

SECCIÓ FEMENINA DEL CASAL D'ESQUERRA "ESTAT CATALÀ" DE GRÀCIA

Amb molta afluència d'associades tingué lloc la reunió per a constituir la Secció Femenina del Casal d'Esquerra "Estat Català" de Gràcia domiciliat al carrer de Santa Agueda, 40 i Menéndez Pelayo, 175 havent quedat nomenada la següent Junta Directiva:

Presidenta: Maria Donato; Vice-presidenta, Dolors Molló; Secretària, Pilar Florensa; Vice-secretària, Joaquina Amigó; Comptadora, Carme Monroig; Tressorera, Dolors Gual; Vocals, Rita Brosa, Mercè Casas, Dolors Vallvé i Francesca March.

Les dones de Gràcia que vullguen inscriure's a aquesta Secció, poden passar per la Secretaria tots els dilluns, dimecres i divendres de 7 a 8 de la vetlla.

AL CASAL LLEIDATÀ

Prosseguint la tanda de conferències organitzades pel "Casal Lleidatà", amb el fi de divulgar el criteri dels diversos nuclis de Catalunya sobre el futur règim d'Estatut, es convidà a tots els amics de Lleida a la que tindrà lloc avui dijous a les deu de la nit a càrrec de J. Durany i Bellera, en representació del Partit Republicà Democràtic Federal.

Han exposat fins ara llur opinió: Unió Catalanista i Esquerra Republicana de Catalunya. En la propera setmana la Unió Socialista de Catalunya és indicada per a desenvolupar el tema de referència, el nom del conferenciant i hora senyalada s'anunciarà oportunament.

UNA CONFERENCIA

A l'Ateneu Republicà de Gràcia (Santa Marc, 25) dijous dia 19 a les deu de la vetlla, la senyora Maria Baldó donarà una interessant conferència sobre el tema "La dona obrera i l'escorialitat".

Aquesta conferència com de costum serà pública.

AL CASAL CATALÀ DE L'ESQUERRA DE L'EIXAMPLA

Avui, dijous, a dos quarts d'onze de la vetlla tindrà lloc en aquest Casal, una conferència a càrrec del ciutadà Alexandre Forcadès, desenvolupant el tema, "Abans i després de l'Estatut". L'acte serà públic.

JOVENTUT D'ESQUERRA REPUBLICANA DE BARCELONA

Dos de demà quedarà obert per a tots els associats l'estatge social de la "Joventut", establert provisionalment al carrer de la Unió, núm. 7, entressol, primera.

L'Assemblea de Constitució tindrà lloc dintre de breus dies i serà degudament anunciada per la premsa.

PETICIONS A L'AJUNTAMENT DE COPONS

El Centre Republicà de Copons ha demanat a l'Ajuntament d'aquella localitat que acordi el següent:

Rotular la plaqueta situada al davant d'aquest Cer... — actualment sense nom — amb el títol de Fermin Gal·lart, en memòria d'aquest heroi de la llibertat.

Substituir el nom que porta la plaça de Ramon Godó — de trista decorança caquista — pel de la Plaça de la República.

Canviar el nom del carrer de "Villanueva" pel nom de l'honorable President de Catalunya, Francesc Macià.

JOVENTUT D'ESQUERRA REPUBLICANA

"Els néts dels Almogàvers" celebrà el proper dissabte dia 21 a les deu de la vetlla en son estatge Casal Martinenc una conferència a càrrec del notable historiador R. Carreras Valls desenvolupant el tema "Catalunya en la descoberta d'Amèrica".

DOMÈNEC PLA, AL CENTRE DEL DTE. V

Dissabte, dia 21 a les deu de la vetlla, tindrà lloc al Centre Republicà Català del districte cinquè, una conferència pública a càrrec del ciutadà regidor del districte, En Domènec Pla, sobre el tema "Un any de tasca municipal".

ASSEMBLEA EXTRAORDINÀRIA A PATRIA NOVA

Dissabte vinent dia 21, a les deu de la vetlla, tindrà lloc el Consell General Extraordinari d'aquesta entitat sota l'ordre del dia anotada a les convocatòries.

UNA CONFERENCIA AL CENTRE CATALÀ D'ESQUERRA DEL CLOT

Demà, divendres a les deu de la nit tindrà lloc a l'estatge social una conferència pública a càrrec del ciutadà R. Duran i Albesa, el qual dissertarà sobre el tema "El descobridor d'Amèrica fou català".

UNA CONFERENCIA DE BERTRAN DE QUINTANA

El Centre d'Esquerra Republicana "França Xica", avui dijous, a les deu

Automobilistes

El millor servei
Les millors qualitats
Els millors preus

a

Service Station S.A.

Aragó, 270 i 272
i Passeig de Gràcia, 45
Teléfons 11550 i 11559

notícies curtes

El Centre Republicà d'Esquerra de Valldarca, celebrarà Assemblea general ordinària, demà, divendres, dia 20 de l'actual, a les deu de la vetlla, al seu estatge social, sota el següent ordre del dia: Lectura de la Memòria de Secretaria; aprovació de l'estat de comptes; renovació de càrrecs al Consell Directiu i pres i preguntes.

Tots els socis que per oblit no hagin rebut la corresponent convocatòria, es poden donar per invitats per la present, a la reunió de l'Assemblea.

Se'ns diu que entrebanes posats a la reparació d'"El Soviet", han fet impossible la publicació del número d'aquesta setmana. A partir de la propera, "El Soviet" sortirà regularment si nous obstacles del mateix caràcter no ho impedeixen.

La Comissió econòmico-social del Casal d'Esquerra "Estat Català", de Gràcia (Santa Agueda, 40, i Menéndez Pelayo, 175), ha organitzat per al dia 22 de l'actual una visita col·lectiva a l'Escola Industrial (Can Batlló) en la qual hi són invitats tots els socis i simpatitzants. Se sortirà de l'estatge social a les deu en punt del matí.

Avui, dijous, a dos quarts de nou del vespre, a la Societat Naturista, carrer Raurich, 14, pral., donarà una conferència el doctor J. Vintró, des-

de la vetlla donarà una conferència a càrrec del regidor Bertran de Quintana qui dissertarà sobre el tema "El problema de la terra o el collectivisme agrari".

UNI SOCIALISTA DE CATALUNYA

Demà dissabte, a les deu de la nit, tindrà lloc en l'estatge social de la secció del districte VIII de la Unió Socialista de Catalunya, carrer de Montseny 35 pral., una conferència a càrrec del consoci En Estanislau Ruiz, sota el tema "Espanya pot i deu desarmar-se immediatament".

TELEGRAMA ADREÇAT AL DIPUTAT A CORTS RAFAEL CAMPALANS

"Reunides Junes Seccions primeres districtes IX i X "Unió Socialista de Catalunya", estimen vostra intervenció Congrés fidel reflexe esperit partit, esperant continuareu mateix to i entusiasme". — Rufi Expósito i Antoni Vilardobó, secretaris.

AL CENTRE D'ESQUERRA DE LA CARRETERA DEL PORT

Al Centre d'Esquerra de la Carretera del Port, tindrà lloc demà divendres a dos quarts de deu de la vetlla un acte en el qual el regidor Bertran de Quintana i Francesc Cañadas parlaran de qüestions polítiques i socials d'actualitat.

APLEC NACIONALISTA

Organitzat pel Centre d'Esquerra "Estat Català" de Vilanova i Geltrú es celebrarà el propinent diumenge dia 22 el primer Aplec Nacionalista de Joventuts d'Esquerra el qual tindrà lloc al Castell de l'Aranprunyà (Gavà).

A les onze del matí parlaments pels oradors Joan Lleó, Josep Ill, Miquel Badia, J. Riera i Puntí, Josep Dencàs, Jaume Agudé, Ventura Gassol i Francesc Macià.

A les tres de la tarda una cobla donarà una audició de sardanes.

enrofilant el tema "Interpretacions naturistes".

La Secció Permanent d'organització i treball del C. A. D. C. I., fa avinent a totes les cases de comerç de Barcelona l'obligació que tenen de concedir a llurs dependents, mossos, cobradors i ordenances, el període anual de vacances establert des de fa temps per la Comissió Mixta del Treball en el Comerç de Barcelona i que no pot ésser inferior a quinze dies consecutius.

Tal com s'ha anunciat, diumenge vinent tindrà lloc al Restaurant del Parc de Barcelona el banquet que l'Aggrupació Mútua del Comerç i de la Indústria ofrenarà al seu senyor secretari general, Joan B. Soler i Bru; el qual acte, segons fa augurar la bona acollida que, tot just anunciat, ja ha obtingut, palesarà la general simpatia de què gaudeix l'homenatjat.

Novament es fa present que l'admissió al dit banquet serà closa el dia 20 de l'actual, per la qual cosa s'agrairà la ràpida comanda de tiquets a les oficines de l'entitat.

Dissabte, dia 21, a les deu de la vetlla, donarà una conferència al "Centre de Lleida i ses Comarques", Ronda Universitat, 1, el destacat directiu del B. O. C., senyor Victor Colomer, sobre el tema "La crisi econòmica".

El proper dissabte, dia 21, a les set del vespre, el senyor Pere Vergés donarà una conferència pública en el Seminari de Pedagogia de la Universitat sobre el tema "La nostra posició pedagògica".

A l'Ateneu Enciclopèdic Popular demà, divendres, a les vuit del vespre, continuarà el cursat d'Economia a càrrec d'Andreu Nin. La llecció d'avui es referirà a "L'economia urbana" i versarà sobre els punts següents: "Creació de ciutats. El patriciat. Els gremis. La formació monetària. L'intercanvi. El servei. El capital usurer. Aparició de l'economia nacional. Descomposició del règim gremial".

A l'estatge social de la "Unió Excursionista de Barcelona-Sans" (Gallileu, 40) avui, a les deu de la vetlla, la senyoreta Consol Garcia i Guardiola, secretària general del Club Femení i d'Esports, donarà una conferència sobre el tema "La dona i l'esport".

Finalitzarà l'acte amb una sessió de projeccions de diferents indrets de Catalunya.

JA HEU LLEGIT LA GUERRA DELS SANTS?

Interessantíssim llibre de JOSEP M.ª FRANCES PESSETES 3'50 en totes les llibreries

Estomac, intestins, diabetes, etc
Aliments especials vegetarians
CASA SORRIBAS
Lauria, 62. • Salmeron, 222

Per a menjar bé

BAR BONASTRE

Us el recomanem

RIERA ALTA, número 58 (tocant a EL BARATO)

la humanitat

A l'entorn de la discussió de l'Estatut

UNA CONFERENCIA
ANTICATALANA

Al Círcol de la Unió Mercantil els concurrents ovacionen l'Emilià Iglesias i donen moris a Macià

Madrid. — Al Círcol de la Unió Mercantil i amb la sala plena de públic, donà la seva anunciada conferència l'Emilià Iglesias.

S'havien instal·lat potents altaveus perquè dels passadissos i de tot arreu pogués sentir-se el conferenciant.

Començà fent un estudi històric per a demostrar que el catalanisme com a tal separatisme ha nascut en aquests darrers temps, perquè sempre els catalans han estat units a la resta d'Espanya per a defensar la unitat de la pàtria.

Oesprés, es referí a la situació de Barcelona en l'època de la proclamació de la República Catalana, i al viatge dels ministres, tenint frases duríssimes per al senyor Macià.

El públic l'interrompé amb aplaudiments, i es donaren alguns moris a Macià.

L'orador protestà d'aquestes manifestacions, dient que no s'ha de culpar únicament Macià, ja que més que ningú és culpable el Govern per haver consentit que pogués arribar-se a aquesta situació.

Després féu una disseció de l'Estatut recolzant-se en el discurs del senyor Sánchez Roman, i referint-se a l'article 37, digué que el separatisme, no està únicament en l'article 37, sinó en tot el projecte d'Estatut, des del preàmbul al final.

Analitzà la confabulació, que digué que existia amb els socialistes, afegint que es va a posar al carnet de la C. N. T. i el de la Unió General de Treballadors, per damunt dels drets que corresponguin a tots els ciutadans per canviar o permutar per l'aprovació de l'Estatut, la reforma agrària i que això no ho ha de consentir-se i han d'unir tots els seus esforços perquè prevalguin els drets de ciutadans, sobre aquests drets inferiors.

Durant la conferència fou interromput l'orador diverses vegades, amb aplaudiments, i en acabar, se li tributà una gran ovació, essent animadament comentades les seves manifestacions.

Els comerciants de Badajoz també opinen

Badajoz. — La Cambra de Comerç ha acordat en una reunió que ha tingut per tractar de l'Estatut català en l'ordre econòmic que no s'ha de concedir res que suposi gravamen per al contribuent ni que pugui anar contra la integritat de l'Estat que ha d'exercir el control en tots els aspectes. Qualsevol concessió que es faci a Catalunya no pugui negar-se a cap altra regió tenint en compte que l'aprovació avivés els sentiments regionalistes.

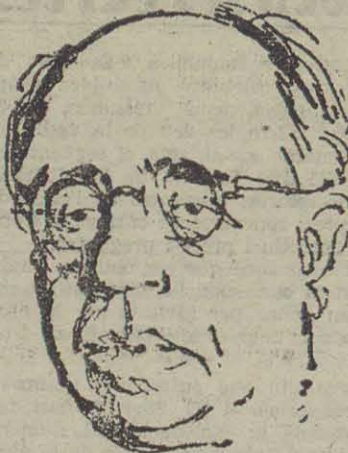
M. CURTIUS

que havia estat intermediari entre Lindbergh i els segrestadors del seu fill, i al qual se li ha demostrat que totes aquestes suposades relacions eren una fantasia.

Al voltant dels discursos de Lerroux i Azaña

Hom creu que el cap del Partit Radical defensarà l'autonomia d'acord amb els compromisos del pacte de Sant Sebastià

Madrid. — Segons rumors que circulen per la Cambra, està ja definit que el senyor Azaña parli en el debat de totalitat sobre l'Estatut, en nom de

AZANA

la minoria governamental, per tal d'evitar el perill que parlessin membres de les minories que estan representades en el Govern i es produïssin contradiccions perniciosos.

Això determinarà una major importància en la intervenció del cap del Govern, el qual marcarà concretament la forma que ha de tenir l'Estatut.

Eliminada la intervenció dels representants dels grups que tenen representació en el Govern, tota l'atenció es concentra, no sols en el discurs que ha de pronunciar el senyor Azaña, sinó en el que té anunciada el cap de la minoria radical, senyor Lerroux.

Al voltant d'aquest discurs es feien diferents comentaris als passadissos de la Cambra.

Els catalans esperen que el discurs del senyor Lerroux sigui favorable a la concessió de l'Estatut, amb un caire marcadament espanyolista, és a dir, que el cap radical defensarà l'autonomia d'acord amb els compromisos del pacte de Sant Sebastià.

Segons alguns diputats de la mino-

"L'ANIMA D'UNA NACIO, EL SECRET DEL SEU SER I DE LA SEVA CONSCIENCIA, RESIDEIXEN PRINCIPALMENT EN LA LLENGUA, LLIGAM IMMATERIAL, UNIFICADOR DISCRET I PODEROS, LINGUA GENTEM FACIL."

RENE JOHANET

LE PRINCIPE DES NATIONALITES, 1928

MADRID ABANS QUE TOT

Els arguments d'un regidor madrileny per a combatre l'Estatut de Catalunya

El regidor de l'Ajuntament de Madrid, senyor Lluís M. de Zunzurrregui, combat l'Estatut de Catalunya, des d'un diari monàrquic de Madrid, emprant els següents arguments:

"Madrid es tan espanyol, tan de tots los rincones, que, per seguir la corriente apasionada de España en memorable fecha, votó alegremente y dió su generoso asentimiento a un estado de espíritu de nerviosidad y vindictas personales, que no otra cosa fué "aquello", sacrificando a la actualidad impresionable su rango superior, el que la representación tradicional, la Monarquía, le prestaba; y Madrid no fué egoísta en ello: lo dió todo, preparando a las demás regiones, inconscientemente, para recoger más tarde, en pago a su alocada conducta, la ingratitude separatista, que trata de arrebatarse su patrimonio en pedazos para convertir a la ciudad que es hoy nuestro orgullo en un lugarón manchego anterior a los tiempos de Felipe II, si es que prosperan esas explosiones de lunática ambición "estatutista".

Madrid, sin administración de Justicia suprema nacional, reducido a Tribunal castellano, perderá su ambiente y su prestigio de templo del Derecho y de guardador del patrimonio jurídico del hispano solar.

Madrid, descentralizada la enseñanza, perderá para siempre la dirección científica y cultural, con la enorme resonancia que le prestaba el presidir la formación intelectual de los veinte millones de españoles, y surgirá un ridículo y cominero alarde cultural de regiones, envenenadas por un cúmulo de vanidades localistas. Madrid lo unificaba todo. En lo sucesivo, supuesta la desmembración, nacerá inevitablemente una pintoresca y lamentable lucha de suficiencias aldeanas.

Madrid, perdido el centro del orden público, falta de la dirección de los destinos de la tranquilidad española, será la ciudad muerta, la colmena vacía, y lo que es peor aún, el conejo de Indias de los suicidas ensayos, que si se incuban, por ejemplo, en Cataluña, dotada de una Policía catalana, no encontrarán un dique en el odio de sus dirigentes, y si, por el contrario, el día de mañana, los mismos catalanes quieren sacudirse el yugo despotico de la Generalidad..., será este Madrid, siempre generoso, el que, por un sarcasmo humillante del flamante Estatuto, acudirá con sus tropas españolas, convertidas en polizontes, a salvar a los separatistas del desperatado airado de sus propias víctimas."

Si l'adversari no té raons més convincentes que aquestes... està ben fresc!

UNA OPINIO FAVORABLE A LA FEDERACION CATALANO-VALENCIANO-BALEAR

El que diu un prestigiós membre del Centre d'Actuació Valencianista

El diari de Madrid "La Tierra", publica una interessant conversa sostinguda per un redactor seu, Angell Castañer, del "Centre d'Actuació Valencianista".

Heu-vos ací la interessant conversa: —Oye: ¿cómo va vuestra labor? ¿Mucha propaganda?... —Sí. Y la gente responde, pierde esa patina de apatía, despierta. En Alcoy, en Denia, en Manises, en Játiva, hemos puesto emoción, hay buen ambiente. Desde luego, gente joven; pero bien agrupada, en núcleos llenos de entusiasmo.

—¿Y os ha sido fácil?... —¡Hombre!... Hoy, el valencianismo está en ese período de transición — de capullo a crisálida — que afecta a todos los problemas mundiales. Valencia no se ha recuperado todavía; pero la realidad histórica de la personalidad valenciana subsiste, y el tiempo —

¡con nosotros! — hará que llegue a transformarse en una realidad política, económica y social esplendorosa.

—Tienes fe, briosa fe de ojos abiertos. La comparto.

—Y me alegro, porque no todos la tienen. ¡Hay tantos en las tinieblas de la confusión!...

—Ahí está el enemigo.

—Sí; es la red que tienden hoy los derechistas, quienes abogan por la tan cacareada unidad nacional porque en el nacionalismo ven un medio para la opresión interior y la expansión imperialista. En España son los encargados de sostener el predominio de la esencia negativa "castellana" — no de Castilla-región — sobre la esencia positiva de las demás nacionalidades ibéricas, libres y unidas. Unidas, no unificadas. Y lo que llaman separatismo no es más que una afirmación de fraternidad, de unión, en contra, sí, de la unidad

PREUS DE SUBSCRIPCIO

Barcelona, un mes	Ptes. 250
Península, un trimestre	750
América, un trimestre	950
Altres països, un trimestre	25'00
No es tornen els originals ni es manté correspondència sobre els que no hagin estat demanats.	

Diu el senyor Companys

La discussió de l'Estatut no haurà acabat a mitjans de juny

Madrid. — El senyor Companys ha manifestat que contra el pronostic per un ministre, l'Estatut català no s'haurà acabat de discutir a la Cambra a mitjans de juny, per l'escàs nombre de sessions amb què es compta per a tal cosa.

L'ESMENA QUE DEFENSARÀ GIL ROBLES

Vol que el Tribunal de Comptes fiscalitzi la gestió econòmica de la Generalitat de Catalunya

Madrid. — El senyor Gil Robles defensarà, entre altres, les següents esmenes a l'Estatut:

Les primeres eleccions per tal de designar els diputats que han de constituir el Parlament de Catalunya, s'efectuaran per sufragi universal directe, proporcional i secret.

El poble expressarà la seva voluntat en les regions autònomes, per mitjà de les eleccions amb sufragi igualment directe i secret, i seran electors els majors de 21 anys d'ambdós sexes d'acord amb l'article 36 de la Constitució.

Al títol quart, article 27, s'addicionarà el que segueix:

El Tribunal de Comptes de la República espanyola és l'òrgan fiscalitzador de la secció econòmica de la Generalitat de Catalunya, d'acord amb el que disposa la Constitució espanyola.

LA SANITAT EN L'ESTATUT DE CATALUNYA

Els representants dels Col·legis Mèdics catalans, a Madrid

Aquesta nit, en l'express de les vuit, sortiran cap a Madrid, les representacions dels Col·legis Mèdics de Catalunya. Van a la capital de la República per tal d'entrevistar-se amb el cap del Govern, senyor Manuel Azaña, i el director general de Sanitat, doctor Pasqua, a fi de lliurar-los un important document en el qual les classes mèdiques catalanes, demanen per a Catalunya tota l'organització sanitària, d'acord amb el previst en la Constitució.

Formaran la Comissió el doctor Fontbona, pel Col·legi de Barcelona; el doctor Bosch, pel de Girona; el doctor Estadella, pel de Lleida, i el doctor Mestre Miquel, per Tarragona.

El nostre volgut amic doctor Trabat, anirà també cap a Madrid, aquest vespre.

El problema lingüístic ha provocat una crisi ministerial a Bèlgica. M. Renkin, primer ministre, ha presentat la dimissió del Gabinet.